

Dansk på universiteter i udlandet

Lektoratsordningen og
Lektoratsudvalget
2005

Lektoratsudvalget/Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

September 2006

Dansk på universiteter i udlandet
Lektoratsordningen og Lektoratsudvalget 2005
September 2006

Lektoratsudvalget/Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Universitets- og Bygningsstyrelsen
Center for Økonomi og Forvaltning
Bredgade 43
DK-1260 København K
www.ubst.dk

Sekretariat

Afdelingsleder Kirsten Kirdan
Telefon: 7226 5597
E-mail: kki@ubst.dk

Kontorfuldmægtig Susanne Andersen
Telefon: 3392 9888
E-mail: san@ubst.dk

Indhold

Forord 5

Lektoratsordningen og Lektoratsudvalget 7

Baggrund 7

Lektoratsudvalgets opgaver og sammensætning 8

Dansk ved udenlandske universiteter 2005 9

Sendelektorer og øvrige lektorer 9

Nordisk-baltiske område 10

Finland 10

Island 11

Norge 12

Sverige 13

Estland 15

Letland 15

Litauen 16

Tysk-nederlandske område 17

Tyskland 18

Schweiz 21

Østrig 21

Holland 22

Romanske område 22

Frankrig 23

Italien 26

Spanien 29

Øst- og centraleuropæiske område 30

Bulgarien 31

Polen 32

Rusland 33

Tjekkiet 35

Ungarn 36

Engelsksprogede område 36

Storbritannien 36

Canada 38

USA 39

Asien 42

Japan 42

Lektoratsudvalgets virksomhed 2005 43

Medlemmer og sekretariat 43

Møder 43

Medvirken ved ansættelser 43

Tilskud 44

Sommerkursus og regionalmøder mv. 47

Ph.d.-ordningen 47

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet 48

Hjemmel, direktiver, vejledninger 49

Bilag 1. Bekendtgørelse nr. 499 af 8. juni 2004 om Lektoratsordningen 49

Bilag 2. Bekendtgørelse nr. 849 af 9. september 2005 om ændring af bekendtgørelse om Lektoratsordningen 52

Bilag 3. Bekendtgørelse nr. 482 af 18. maj 2006 om ændring af bekendtgørelse om Lektoratsordningen 53

Bilag 4. Lektoratsudvalgets ph.d.-vejledning (11.9.2003) 55

Bilag 5. Retningslinjer for Lektoratsudvalgets regionalmøder (28.11.2002) 58

Forord

Med denne beretning for 2005 udsendes for vistnok første gang i den ministerielle lektoratsordnings historie en årsberetning om lektoratsordningen og om det ministerielle Lektoratsudvalg. Baggrunden for udsendelsen af beretningen er dels et ønske hos Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling om at synliggøre og dokumentere lektoratsordningen i almindelighed og Lektoratsudvalgets virksomhed i særdeleshed, dels en opfordring i regeringens *Sprogpolitiske redegørelse* af 15.12.2003 til Lektoratsudvalget om ”at udarbejde et oplæg til en samlet årsberetning med en oversigt over det danske sprogs udbredelse i udlandet og undervisning og forskning i dansk i udlandet”, således at det bliver ”muligt løbende at følge udviklingen i dansk i udlandet”.

Den foreliggende beretning dækker, som det fremgår af dens titel, primært kalenderåret 2005. Som følge af at der ikke foreligger beretninger for de tidligere år, er beretningen dog gjort bredere end en traditionel beretning for et enkelt virksomhedsår. Den rækker således stedvis tilbage til første del af det akademiske år 2004/2005, og ud over det aktuelle beretningsstof indeholder beretningen desuden en kort oversigt over lektoratsordningens og Lektoratsudvalgets historie, ligesom også behandlingen af de enkelte lektorater mv. er gjort fyldigere, end de forventes at være i kommende beretninger. Beskrivelserne af de enkelte lektorater stammer primært fra lektorenes årsrapporter for 2004/2005 og 2005/2006 og kan bl.a. som følge heraf indeholde forskellige typer oplysninger og være af forskellig detaljeringsgrad. Til yderligere belysning af ordningen og grundlaget for den er der i den foreliggende årsberetning medtaget et bilagsafsnit med bl.a. den gældende bekendtgørelse om lektoratsordningen.

Beretningen er redigeret af udvalgets formand, Henrik Galberg Jacobsen, på grundlag af bidrag fra de enkelte regionsansvarlige medlemmer af Lektoratsudvalget og fra udvalgets sekretariat i Universitets- og Bygningsstyrelsen samt de indsendte årsrapporter for 2004/2005 og for 2005/2006 fra sendelektorer og øvrige lektorer ved de udenlandske universiteter.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Universitets- og Bygningsstyrelsen
September 2006

Rudolf Straarup
Kommitteret

Henrik Galberg Jacobsen
Professor, formand for Lektoratsudvalget

Lektoratsordningen og Lektoratsudvalget

Formålet med lektoratsordningen er at udbrede kendskabet til dansk sprog, litteratur og kultur i udlandet gennem støtte til danskundervisning på udenlandske universiteter. Formålet opfyldes dels ved udsendelse af tilskudsfinansierede lektorer (*sendelektorer*, se nærmere s. 9) til en række udenlandske universiteter, dels ved tilskud og anden bistand til andre udenlandske universiteter, hvor der undervises i dansk. Herudover sigter lektoratsordningen mod at styrke internationaliseringen og rekrutteringen inden for dansk humaniora ved at give de udsendte danske lektorer mulighed for at arbejde med deres projekter i udlandet med henblik på bl.a. en karriere ved et dansk universitet. Lektoratsordningen varetages af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Universitets- og Bygningsstyrelsen, med Lektoratsudvalget som rådgiver.

BAGGRUND

Lektoratsordningen hørte oprindeligt under Undervisningsministeriet. Det første lektoratsudvalg blev nedsat i 1937 med det formål at udvælge unge forskere til at undervise i dansk sprog og litteratur ved udenlandske universiteter, samtidig med at de fik mulighed for at arbejde med deres projekter i udlandet.

Stillingerne som udsendt lektor var oprindeligt aflønnet med en fuld dansk magisterløn sammensat af en dansk og en udenlandsk lønandel, og lektorerne var normalt udsendt for en periode af 3-6 år. I 1989/90 blev ordningen grundlæggende omlagt: Lektorerne blev ansat til primært at drive sprogundervisning og kulturformidling, mens forskningstiden blev begrænset til kun at indgå i stillingen hvis det udenlandske universitet ønskede det. Samtidig overgik ansættelsen til det udenlandske universitet, der også udredte den danske lektors løn. Ud over denne løn modtog visse lektorer et tilskud fra ministeriet som kompensation for merudgifter ved ophold i udlandet.

I 1997 blev ordningen atter justeret. Lektoratsudvalget, der fortsat hørte til i Undervisningsministeriet, blev flyttet fra det daværende Internationale Kontor til Området for de Videregående Uddannelser, hvor det blev placeret i Kontoret for de Korte Videregående Uddannelser. Samtidig blev udvalget udvidet med to medlemmer, der skulle dække henholdsvis det angloamerikanske område og Øst- og Centraleuropa, og det fik til opgave at være bedømmelsesudvalg og indstille nye lektorer til stillingerne; indtil da havde også lokale udvalg ved de enkelte danske universiteter medvirket ved bedømmelse og indstilling. Udvalget udarbejdede en strategiplan der blev godkendt af ministeriet i 1999. Strategiplanen indebar bl.a. en forøgelse af antallet af lektorater og en bevidst strategi for, hvilke af de hidtidige der burde videreføres, og hvor nye lektorater skulle placeres. Hertil kom indførelsen af en ph.d.-ordning, hvorefter udsendte lektorer fik mulighed for at søge om stipendium ved et dansk universitet til afslutning af et ph.d.-projekt, der var påbegyndt i udlandet (se bilag 4, s. 55). Økonomisk indebar strategiplanen at bevillingen til lektoratsordningen over en 5-årig periode blev øget med ca. 3 mio. kr. til ca. 10 mio. kr. i 2003.

Efter folketingsvalget i november 2001 blev lektoratsordningen flyttet fra Undervisningsministeriet til det nyoprettede Ministerium for Videnskab, Teknologi og Udvikling, hvor det blev placeret i Universitetspolitisk Kontor under Universitetssøjlen. Ordningen blev i det første år fortsat administreret af Undervisningsministeriet, men overgik fra oktober 2002 helt til Videnskabsministeriet, hvor den blev placeret i Center for

Uddannelse og Forskningspolitik, Forskningspolitisk Kontor. Med nyorganiseringen af ministeriet 1. maj 2006, der indebar en opdeling af ministeriet i et departement og tre styrelser, kom lektoratsordningen til at høre under Bygnings- og Universitetsstyrelsen.

Siden 1. juli 2004 har lektoratsordningens virksomhed været fastlagt i Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings *Bekendtgørelse nr. 499 af 8. juni 2004 om Lektoratsordningen*, med ændringsbekendtgørelser af 9. september 2005 og 18. maj 2006 (se bilag 1-3, s. 49 ff.).

Lektoratsordningens ældre historie er fortalt af den tidligere danske sendelektor ved Washington State University, Pullman, *Kim Andersen*, i artiklen ”The Danish Lecturers Abroad: Some History of a Remarkable Effort of Cultural Promotion” (1998). Artiklen kan læses på Videnskabsministeriets hjemmeside (www.vtu.dk) og på lektorernes hjemmeside: www.dansklektor.dk.

LEKTORATSUDVALGETS OPGAVER OG SAMMENSÆTNING

Lektoratsudvalget rådgiver ministeriet om overordnede strategier vedrørende lektoratsordningen og om den løbende varetagelse af ordningen.

Udvalget medvirker først og fremmest ved løsningen af følgende opgaver:

1. prioritering af indsats- og tilskudsområder i forbindelse med lektoratsordningen, herunder evaluering af de faglige miljøer ved udenlandske universiteter med henblik på oprettelse og videreførelse af tilskudsfinansierede lektorater (sendelektorater)
2. bedømmelse og indstilling af ansøgere til ledige sendelektorater og – når udenlandske universiteter ønsker bistand – af kandidater til andre tilsvarende stillinger
3. bedømmelse af ansøgere til Lektoratsudvalgets ph.d.-stipendier og tildeling af disse stipendier
4. planlægning og afvikling af sommerkurser for lektorerne og af møder i Danmark og udlandet med lektorerne (årsmøder og regionalmøder)
5. behandling af ansøgninger fra lektorer og universiteter i udlandet om tilskud til gæsteforelæsninger, konferencer og lign.
6. etablering og vedligeholdelse af kontakten til de enkelte lektorer og universiteter i udlandet
7. samarbejde med tilsvarende organer i andre lande, specielt i det øvrige Norden (Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet).

Lektoratsudvalget består af fem fagkyndige medlemmer, der repræsenterer henholdsvis det nordisk-baltiske område, det tysk-nederlandske område, det romanske område, det øst- og centraleuropæiske område og det engelsksprogede område. Den fagkyndige inden for nordisk er formand for udvalget. Formanden udpeges og beskikkes af Videnskabsministeriet. De øvrige fagkyndige medlemmer beskikkes af ministeriet efter indstilling fra Rektorkollegiet. Ud over de fagkyndige medlemmer består udvalget af en tilforordnet, der er udpeget af Kulturministeriet, ligesom der er mulighed for at knytte en tilforordnet, der er udpeget af Udenrigsministeriet, til udvalget. – Om udvalgets aktuelle sammensætning, se s. 43.

Dansk ved udenlandske universiteter 2005

Fra starten i 1937 omfattede lektoratsordningen en håndfuld lektorater i dansk ved universiteter i Norge, Sverige, Tyskland, Frankrig og England. I dag har Lektoratsudvalget kontakt med 70-80 lektorer og andre danskundervisere ved udenlandske universiteter i først og fremmest Norden, Europa og Nordamerika. Der undervises i dansk ved i alt ca. 90 universiteter uden for Danmark af tilsammen ca. 120 dansklærere. Det er mange usikkerheder forbundet med at opgøre præcis, hvor mange der studerer dansk ved universiteter uden for Danmark. Tallet er dog næppe lavere end 3000.

SENDELEKTORER OG ØVRIGE LEKTORER

Af danskundviserne ved de udenlandske universiteter er knap 30 *sendelektorer*, og resten *øvrige lektorer*.

Sendelektorer er lektorer, som er ansat ved universiteter, hvor der er indgået en aftale mellem Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling og det pågældende universitet om et lektorat i dansk mv., og som ved siden af lønnen fra det ansættende universitet modtager et personligt tilskud og evt. et tilskud til sygeforsikring fra det danske Videnskabsministerium. Sendelektorerne, der næsten undtagelsesløst har dansk som modersmål, har typisk en kandidatuddannelse fra et dansk universitet, fortrinsvis med dansk som hovedfag. Deres ansættelse ved de udenlandske universiteter finder sted efter indstilling fra Lektoratsudvalget, og ansættelsen er tidsbegrænset, idet Videnskabsministeriet maksimalt giver tilskud til den samme lektor i seks år.

Øvrige lektorer (og professorer mv.) er danskundervisere, som er lokalt ansat ved et udenlandsk universitet, som ikke har indgået aftale med Videnskabsministeriet om en sendelektor. Gruppen af øvrige lektorer er mere uensartet end gruppen af sendelektorer. Lektorerne i denne gruppe kan således ligesom sendelektorerne være ansat efter indstilling fra Lektoratsudvalget, men er i de fleste tilfælde ansat af det udenlandske universitet uden udvalgets medvirken, og de kan være ansat i deltids- eller heltidsstillinger og i varige eller midlertidige stillinger. De fleste øvrige lektorer mv. har dansk som modersmål. Der er dog også en del der har et andet modersmål end dansk, men som gennem deres uddannelse har specialiseret sig i dansk sprog eller kultur. Undertiden er der tale om lektorer, der er startet i stillingen som sendelektor efter indstilling fra Lektoratsudvalget, men som efter udløbet af ministeriets tilskudsperiode er overgået til en stilling, der er finansieret af det udenlandske universitet alene. En særlig gruppe øvrige lektorer er de danskundervisere, der får hele deres indtægt via det udenlandske universitet, men hvor stillingen er delvis finansieret af danske midler indbetalt til universitetet.

Såvel sendelektorer som øvrige lektorer kan søge og få tilskud til bogindkøb, undervisningsmaterialer, tekniske hjælpemidler, ekskursioner, studierejser, gæsteforelæsnings, ”dansk dage” og konferencer mv. Tilsvarende deltager begge lektorgrupper både i Lektoratsudvalgets halvandetårige regional møder og i det årlige sommerkursus i Danmark (se s. 47), omend det er sendelektorerne, der udgør kernen i begge arrangementstyper.

NORDISK-BALTISKE OMRÅDE

Lektoratsudvalget samarbejder med universiteter i de fire nordiske lande, Finland, Island, Norge og Sverige, og i de tre baltiske lande, Estland, Letland og Litauen.

Danskundervisningen i Norden varetages dels af sendelektorer, dels af lektorer ansat uden medvirken af Lektoratsudvalget. Lektorerne i Norden finansieres overvejende af det ansættende universitet uden personligt tilskud fra Videnskabsministeriet. Lektoraterne i de baltiske lande er primært sendelektorater, hvor den danske lektor er ansat efter indstilling fra Lektoratsudvalget og foruden sin løn fra det ansættende universitet får et personligt tilskud fra Videnskabsministeriet.

20.-24.10.2004 blev der holdt *regionalmøde* i Helsingfors, arrangeret af Asger Albjerg og Karin Guldbæk-Ahvo, Helsingfors universitet. I mødet deltog danskundervisere fra Norden, Baltikum og Rusland (Sankt Petersborg og Moskva) samt danskstuderende fra Estland og Letland. Fra Lektoratsudvalget deltog den regionsansvarlige, Henrik Galberg Jacobsen. – Program for regionalmødet kan ses på www.dansklektor.dk.

Det følgende regionalmøde blev holdt i Tartu 19.-23.4.2006, arrangeret af Anu Laanemets og Morten Lassen, Tartu Universitet. I mødet deltog danskundervisere fra Norden, Baltikum og Rusland (Sankt Petersborg) samt ca. 30 danskstuderende fra Tartu, Riga og Vilnius, der holdt deres delvis egen konference sideløbende med lektorkonferencen. Fra Lektoratsudvalget deltog den regionsansvarlige, Henrik Galberg Jacobsen, og fra Videnskabsministeriet Susanne Andersen. – Program for regionalmødet kan ses på www.dansklektor.dk.

Det næste regionalmøde for det nordisk-baltiske område ventes afholdt i Uppsala i efteråret 2007.

Finland

Der er ansat danske lektorer i Helsingfors, Jyväskylä og Åbo. Alle lektorer er lokalt ansatte uden personlige tilskud fra Videnskabsministeriet. De danske lektorer i Finland har et tæt samarbejde og holder normalt et årligt fagligt-pædagogisk møde. Det seneste møde blev holdt 30.9.-1.10.2005 i Åbo, og det er tanken, at det næste møde også skal omfatte danskundviserne fra Tartu, hvor de danskstuderende ligesom i Finland allerede har et kendskab til svensk, når de begynder på danskstudiet. Lektorerne i Finland har desuden god kontakt til den danske ambassadør i Helsingfors, der aktivt interesserer sig for deres arbejde, og som også har aftalt at mødes med lektorerne i forbindelse med deres næste møde i efteråret 2006.

Helsingfors: I Helsingfors ligger danskstudiet ved *Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur (Nordica)* ved *Helsingfors universitet*. Instituttets leder er docent *Jan Lindström*. Danskundervisningen varetages af lektor, mag.art. *Asger Albjerg*, der har været fastansat siden 1982. Som noget nyt er der i den danske lektors stilling fra det akademiske år 2006/2007 afsat en fast del af arbejdstiden til forskning (35 %) og administration (10 %), således at undervisningsdelen nu samlet udgør 55 %. Der optages årligt ca. 70 studerende, som alle har et obligatorisk grundkursus i dansk, og derudover følger ca. 30 % hvert år et eller flere kurser i dansk sprog eller litteratur. Dansk kan læses som bifag (25-60 ects) eller hovedfag (150 ects). 1. februar 2005 havde instituttet ca. 360 hovedfagsstuderende og ca. 120 bifagsstuderende. I undervisningsåret 2004/2005 var de aktive danskstuderendes antal ca. 50. 4 studerende har i sommeren 2005 deltaget i Nordkurs' sommerkursus i dansk sprog og litteratur i Odense, og 3 studerende har 2005/2006 været på studieophold ved Københavns Universitet. Den danske lektor har i efteråret 2005 arrangeret gæstelærerbesøg af Jens

Hougaard, Aarhus Universitet, og Ruth Mulvad, Københavns Dag- og Aftenseminarium, og har selv holdt foredrag om bl.a. H.C. Andersen uden for universitetet.

Jyväskylä: Danskstudiet i Jyväskylä er placeret under det svenske fagområde ved *Institutionen för språk, Jyväskylä universitet*. Leder af svenskfaget er professor *Matti Rahkonen*. Danskundervisningen varetages af lektor, fil.mag. *Hans Jørgen Boe*, der har været ansat siden 1971, og som i ca. halvdelen af sin arbejdstid underviser i svensk. Dansk kan læses til bifagsniveau ("grundstudier" til 30 ects). Et grundkursus i dansk (5 ects) har hidtil været obligatorisk for svenskstuderende, men fra efterårssemestret 2005 er dansk ikke længere en fast del af svenskstudiet. Trods dette har der i efteråret 2005 været ca. 30 studerende på grundkurset, og interessen for dansk lader til at være stigende. 2 studerende har afsluttet danskstudiet i hvert af studieårene 2004/2005 og 2005/2006, og ved afslutningen af begge studieår var der ca. 20 aktive danskstuderende. Ca. 10 studerende har i sommeren 2005 deltaget i Nordkurs' sommerkursus i Odense. Den danske lektor er desuden aktiv i udvekslingsnetværket Nordliks.

Åbo: Også i Åbo er dansk placeret under svensk, nærmere betegnet ved *Institutionen för språk och kultur, Svenska språket*, ved *Åbo Akademi*, der er Finlands eneste svensksprogede universitet. Leder af svenskfaget er professor *Erik Andersson*. Dansk lektor er cand.mag. et art. *Jan Flemming Scheel*, der har været ansat siden 2004. Der optages årligt ca. 30-40 hovedfagsstuderende i svensk eller nordiske sprog, som alle skal have et grundkursus i dansk. De fleste af de studerende fortsætter derudover med danskurser som emnestudier eller "fördjupade studier" som en del af deres eksamen, der typisk har svensk/nordiske sprog som hovedfag og litteraturvidenskab som bifag. Den danske lektor underviser desuden på Åbos finsksprogede universitet, *Turun Yliopisto*, og på åbent universitet i Åbo og i Mariehamn på Åland. Der er god tilgang til danskstudierne, og også på åbent universitet er optaget stigende (2004: 14, 2005: 18). Den danske lektor er Åbo Akademis kontaktperson for samarbejdet Nordliks. Afdelingen for svensk sprog havde i foråret 2005 besøg af Ruth Mulvad, Københavns Dag- og Aftenseminarium, der holdt et kursus i praktisk grammatik.

Island

Reykjavík: I Island er der to danske lektorater ved *Islands Universitet (Háskóli Íslands)* i Reykjavík. Lektoraterne har i en årrække været besat med sendelektorer. Fra efterårssemestret 2004 blev der imidlertid indgået en ny aftale mellem Islands Universitet og Videnskabsministeriet. Efter denne aftale betaler Videnskabsministeriet til universitetet et beløb svarende til de hidtidige personlige tilskud til to lektorer. Universitetet har herefter oprettet to stillinger som lektor i henholdsvis dansk sprog og dansk litteratur med samme ansættelsesvilkår som universitetets øvrige lærere, bortset fra at der er tale om tidsbegrænsede stillinger af maksimalt 5 års varighed. Stillingerne besættes af Islands Universitet efter indstilling fra et fagkyndigt bedømmelsesudvalg nedsat efter universitetets sædvanlige regler, idet dog Videnskabsministeriet/Lektoratsudvalget udpeger et medlem af udvalget (ministeriets repræsentant i forbindelse med de seneste ansøgningsrunder har været Lektoratsudvalgets formand, Henrik Galberg Jacobsen).

Stillingerne som danske sendelektorer efter den gamle ordning var til august 2004 besat af cand.mag. *Jens Lohfert Jørgensen* og cand.mag. *Lise Hvarregaard*. Den nye stilling som lektor i dansk litteratur var i de første måneder af efterårssemestret 2004 besat som vikariat af cand.mag. *Kim Lembek* og har fra 1.12.2004 været besat af ph.d. *Annette Lassen*. Den sproglige stilling var i det akademiske år 2004/2005 besat af cand.mag. *Annette Pedersen* som

vikar i et adjunktur og i det akademiske år 2005/2006 med ph.d. *Jon Milner* som lektor. Det sproglige lektorat er fra 1.8.2006 besat med cand.mag. *Jacob Thøgersen*.

Dansk er et selvstændigt fag ved Islands Universitet, hvor det undervisningsmæssigt hører under universitetets *Institut for Tysk og Nordiske Sprog (Skor Þýsku og Norðurlandamála)*. Forskningsmæssigt hører faget til under *Vigdís Finnbogadóttir-Instituttet for Fremmedsprog (Stofnun Vigdísar Finnbogadóttur í erlendum tungumálum)*. Undervisningen i dansk varetages foruden af de danske lektorer af docent *Auður Hauksdóttir*, der tillige er direktør for *Vigdís Finnbogadóttir-Instituttet*, en adjunkt (i det akademiske år 2005/2006 *Rikke Houd*) og et skiftende antal timelærere. Faget indgår i et 1-3-årigt BA-studium (sidefag, 2-3-årigt hovedfag) og kan suppleres til MA-niveau (MA eller M.pæd). MA-uddannelsen forudsætter et studieophold ved et dansk universitet. M.pæd.-uddannelsen, der sigter mod undervisning i dansk som fremmedsprog i den islandske skole, planlægges i samarbejde med andre sprogfag ved Islands Universitet. Foruden undervisningen i dansk til BA tilbydes der en etårig praktisk uddannelse i dansk for bl.a. økonomistuderende, og på universitetets Sprogcenter tilbydes der kurser i dansk sprogfærdighed for studerende fra alle fakulteter. 1. februar 2005 var der ca. 35 aktive danskstuderende, og ved efterårssemestrets start 2005 var der indskrevet ca. 40 studerende. 5 BA-studerende og 1 MA-studerende har afsluttet uddannelsen i 2005, og 2 studerende har været på studieophold ved henholdsvis Københavns og Århus Universitet. Derudover var alle førsteårsstuderende i efteråret 2005 på et ophold af en uges varighed på Schæffergården ved København. I efteråret 2005 havde faget bl.a. besøg af forfatterne Hanne Vibeke Holst og Søren Ulrik Thomsen, der holdt foredrag om deres forfatterskaber mv., og de nordiske lektorer arrangerede en nordisk filmfestival med økonomisk støtte fra Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet.

Norge

Oslo: Der er ansat en dansk lektor ved *Universitetet i Oslo*. Lektoren er lokalt ansat efter indstilling fra Lektoratsudvalget og uden personligt tilskud fra Videnskabsministeriet. Den danske lektor er førsteamanuensis, Ph.D. *Elisabeth Oxfeldt*, der har været ansat siden 2002. Dansk indgår som en del af faget nordisk og har siden 1.1.2005 været placeret ved *Institutt for lingvistiske og nordiske studier* (indtil da hørte det under *Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap, Seksjon for nordisk språk og litteratur*). Instituttets leder er professor *Hanne Gram Simonsen*. Den danske lektor medvirker ved kurser i alle instituttets programmer (sprogprogrammet, litteraturprogrammet og lærerprogrammet) og afholder desuden egne kurser på litteraturprogrammet. Antallet af studerende på de enkelte kurser varierer fra 10-70 med tyngden på relativt store hold med 25-50 studerende. Ud over at undervise ved Universitetet i Oslo giver den danske lektor en uges undervisning i dansk litteratur og sprog ved *Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim* (ca. 100 studerende).

I forbindelse med et kursus om H.C. Andersen arrangerede den danske lektor en studietur for ca. 20 studerende og kolleger til København (Schæffergården) 8.-10.4.2005. Derudover har hun holdt en række foredrag på universitetet og biblioteker mv. om H.C. Andersen. *Elisabeth Oxfeldts* Ph.D.-afhandling, *Nordic Orientalism. Paris and the Cosmopolitan Imagination 1800-1900*, blev publiceret i 2005 (Museum Tusulanums Forlag, 243 s.).

Bergen og Tromsø: Bortset fra ved Universitetet i Oslo er der ikke længere ansat danske lektorer ved universiteter i Norge (indtil 2000 havde også Universitetet i Bergen en dansk lektor). Ved *Universitetet i Bergen* har dog lektor, dr.phil. *Anker Gemzøe*, Aalborg Universitet, siden 2003 været ansat som professor II ("ekstern professor") med

undervisningsopgaver i dansk, og ved *Universitet i Tromsø* har lektor *Inge Lise Pedersen*, Københavns Universitet, i perioden 1994-2004 været ansat i en lignende deltidsstilling.

Sverige

I Sverige er der ansat danske lektorer ved universiteterne i Göteborg, Lund, Stockholm og Uppsala. Alle lektorer er lokalt ansatte uden personlige tilskud fra Videnskabsministeriet. Lektoratsudvalget har medvirket ved ansættelsen af lektorerne i Lund og Uppsala, mens de øvrige er ansat uden Lektoratsudvalgets medvirken. Dansk kan ikke studeres som hovedfag ved noget svensk universitet, men danskundervisningen hører – ligesom svensk- og norskundervisningen ved danske universiteter – til under modersmålsstudiet, i Sverige således under svensk/nordiske sprog. Herudover kan kurser i dansk tages som fritstående kurser af studerende fra andre fag og fakulteter.

Göteborg: I Göteborg er dansk placeret ved *Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet*, der ledes af professor *Lena Rogström*. Danskundervisningen varetages af lektor, fil.dr. *Kirsti Hansen*, der har været ansat siden 1994, først som nordisk sendelektor i dansk, derefter som lokalansat adjunkt og siden 2003 som lektor. Den danske lektor afholder grundkursus i dansk på 20 point (= 30 ects). Kurset afholdes om aftenen og løber over to semestre. Der optages 25 studerende på kurset om året (af ca. 75 ansøgere). Derudover holder den danske lektor sammen med den norske lektor korte grundkurser i nordiska språk/svenska språket (i alt ca. 100 studerende) og, med en særlig pædagogisk og didaktisk vinkling, for instituttets lærerstuderende (i alt ca. 60). Hvert andet semester holder de nordiske lektorer et kursus i Nordenkundskab med præsentationer af deres lands sprog, litteratur, kultur, samfund og historie. Med de lærerstuderende rejser Kirsti Hansen på en årlig studietur til København (Schæffergården), hvor de studerende bl.a. får lejlighed til at møde studerende fra Norge og Island. Siden efteråret 2004 har Kirsti Hansen bl.a. holdt foredrag om H.C. Andersen og om Den Danske Ordbog og har været medarrangør af en litterær aften i Den Danske Kirke.

Lund: Danskundervisningen i Lund har hidtil ligget ved *Institutionen för nordiska språk, Lunds universitet*, med professor *Lars-Olof Delsing* som institutleder. Fra 1.1.2006 indgår instituttet som *Nordiska språk* sammen med 8 andre tidligere sprog- og litteraturinstitutter i enheden *Språk- och litteraturcentrum (SOL)*. Dansk lektor er gästlärare, adjunkt, cand.mag. *Lone Koldtoft*, der har været ansat siden 2001. Derudover har cand.mag. *Bjarne Tersbøl* været ansat som fuldtidsunderviser fra 2002 til 1.2.2005, og efter ham stud.mag. *Pernille Folkmann*, der er fratrådt 1.7.2006. Som ny danskunderviser er herefter tilknyttet ph.d. *Robert Zola Christensen*, der tidligere (1993-2000) har undervist i dansk i Lund, først som timelærer og senere som dansk lektor. Dansk kan studeres op til et årsværk (40 point = 60 ects), hvoraf en fjerdedel skal kunne læses ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet.

Ud over undervisningen i Lund holder danskunderviserne kurser i dansk i Malmø og Helsingborg. Der har i 2005 været ca. 160 danskstuderende i Lund og ca. 35 i Helsingborg. Derudover har 40 studerende i Malmø og ca. 80 lærerstuderende i Lund gennemført et kort nabosprogskursus i dansk. Danskunderviserne har tidligere udbudt kurset Aktivt dansk som led i universitetets *Centrum för Danmarksstudiers* kursusvirksomhed. Centrets midler er dog på det seneste blevet kraftigt beskåret, hvorfor disse kurser ikke har kunnet udbydes. Der har i det hele taget været store besparelser ved Lunds universitet i 2005, hvad der bl.a. har bevirket, at både det norske og det finske lektorat er nedlagt, så at det nordiske miljø nu kun udgøres af svensk, dansk og islandsk. Lone Koldtoft har bl.a. arrangeret studieture til København. Hun

har desuden i februar 2005 organiseret et tredagesseminar om H.C. Andersen og Søren Kierkegaard med deltagelse af bl.a. tilrejsende danske foredragsholdere, og i december 2005 et arrangement i anledning af udsendelsen af *Tänkarens mångfald. Nutida perspektiv på Søren Kierkegaard*, red. af Lone Koldtoft mfl.

Stockholm: I Stockholm ligger dansk ved *Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet*, der ledes af prefekt *Inger Larsson*. Danskundervisningen varetages af ph.d. *Bodil Hedeboe*, der har været ansat siden 2002, først som ”gästlärare i danska”, fra efteråret 2006 som fastansat lektor ved instituttet. Danskundervisningen udgør ca. en tredjedel af Bodil Hedeboes stilling, der i øvrigt omfatter undervisning og forskning inden for hendes eget forskningsfelt, genrepædagogik og funktionel grammatik. Der er ikke noget egentligt danskstudium ved Stockholms universitet og heller ikke længere obligatorisk undervisning i dansk (og norsk) på svenskfaget. Dansk kan i øvrigt studeres op til 1 årsværk (40 point = 60 ects) med et grundkursus på 20 point (4 kurser a 5 point, som fremover kan læses fritstående og kombineres til et helt grundkursus) og et fortsætterkursus på 20 point. Undervisningen i de enkelte danskkurser er placeret om aftenen. De studerende, der skal opfylde samme krav som andre studerende, kommer stort set alle ”ude fra byen”, og læser sjældent andet ved universitetet. På årsbasis gennemfører ca. 30 studenter et fuldt grundkursus i dansk. På de fritstående kurser deltager ca. 70 studerende, og interessen for dansk synes at være markant stigende. I 2004/2005 var ca. 50 studerende i gang med grundkurset, og 11-12 med fortsætterkurset.

Dansk indgår derudover integreret (dansk-norsk-svensk) i et par andre sammenhænge, bl.a. i kurser for større grupper af lærerstuderende i flersprogethed og sprogkontakt i Norden og i kurser for svenskstuderende i nordisk typologisk grammatik. Institutionen tilbyder desuden et nyt kursus i nordisk børnelitteratur, som varetages af den norske og danske lektor i fællesskab. Bodil Hedeboe har i 2005 afholdt seminar på *Institutionen för nordiska språk* samt i Sydney, Australien, om oversættelse og adaptation (billedbøger) af H.C. Andersen til svensk og engelsk.

Uppsala: I Uppsala er danskundervisningen placeret ved *Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet*, med professor *Björn Melander* som institutleder (prefekt). Som ”lektor i danska” er ansat fil.dr. *Lise Horneman Hansen*, der har været ansat siden 1999. Hun har været på barselsorlov i det akademiske år 2004/2005, og danskundervisningen har i perioden været varetaget af vikarerne ph.d. *Yair Sapir* og ph.d. *Trine Heinemann*. Dansk kan læses i sammenlagt 1½ semester (45 ects). Danskundervisningen udgøres dels af et grundkursus i dansk for svenskstuderende (3 ects), dels af en række fritstående kurser (typisk a 7,5 ects) i dansk sprog, kultur og litteratur.

Antallet af studerende har i de seneste år ligget på ca. 200 studerende, der læser svensk/nordiske sprog (heraf ca. tre fjerdedele lærerstuderende), og ca. 70 studerende på fritstående kurser. I 2005/2006 var tallene 140 deltagere på grundkurset og 75 på fritstående kurser. Den danske lektor giver også korte kurser i dansk på *Mälardalens högskola (Eskilstuna)* og på *Högskolan Dalarna (Falun)* samt på *Nordens folkhögskola på Biskops Arnö*. Den danske lektor har i de sidste 3 år bl.a. stået som ansvarlig for det nordiske sommerkursus i svensk sprog og litteratur for danske og norske modersmålsstuderende (Nordkurs).

Estland

Tartu: I Estland er der ansat en dansk sendelektor ved *Tartu Universitet (Tartu Ülikool)*. Den danske lektor var indtil 1.1.2005 cand.mag. *Katrine P. Frausig*, der havde været ansat siden 2002. I forårssemestret 2005 var lektor, cand.mag. *Bent Voldby* ansat som vikar, og i det akademiske år 2005/2006 har cand.mag. *Morten Lassen* været dansk sendelektor. Fra 1.9.2006 har det danske lektorat været besat med cand.mag. *Peter Raagaard*. Foruden af den danske lektor varetages undervisningen i dansk af ph.d.-studerende *Anu Laanemets*, der er halvtidsansat af Tartu Universitet, og som i 2004/2005 var ansat i en halvtids assistentstilling med støtte fra Videnskabsministeriet. Danskundervisningen ved Tartu Universitet ligger ved *Afdelingen for Nordiske Sprog (Skandinavistika)*, der er en del af *Instituttet for Germansk-romanske Sprog*. Instituttets leder har siden professor *Stig Örjan Ohlssons* afgang i sommeren 2005 været *Jean-François Battail*, der var ansat som gæsteprofessor til sommeren 2006. Instituttets professorat i svensk er for tiden under besættelse.

Ved instituttet uddannes der bachelorer, kandidater og ph.d.er i dansk, svensk og norsk. Indtil 2002 blev der optaget ca. 15 danskstuderende hvert fjerde år, herefter hvert tredje år, svarende til, at grunduddannelsen er ændret fra 4 til 3 år. Det er et krav, at de studerende ved optagelsen behersker et af de skandinaviske sprog, og eftersom der undervises i svensk i nogle estiske gymnasier, betyder det, at ca. to tredjedele af de danskstuderende har kendskab til svensk, når de starter på danskstudiet. Skandinavistika har alt i alt ca. 80 studerende tilknyttet. Af disse er ca. 20 danskstuderende, hvoraf 9 har påbegyndt bachelorstudiet i efterårssemestret 2005, og de øvrige er ældre bachelorstuderende og deltagere i undervisning for sidefagsstuderende. Herudover har danskstudiet en ph.d.-studerende. Desuden bliver der holdt aftenkurser for begyndere og viderekomne i dansk. I det akademiske år 2004/2005 har 4 studerende afsluttet deres grunduddannelse i dansk og erhvervet bachelorgraden (i 2003/2004 afsluttede 5 studerende grunduddannelsen), og 7 blev færdige i juli 2006. En studerende har i foråret 2006 afsluttet sin MA-uddannelse. 4 studerende har fået stipendium til sommerkursus i Danmark. De studerende har hidtil i løbet af deres 4-årige grunduddannelse tilbragt et semester på en højskole i Danmark, hvad der næppe er tid til i den nye 3-årige uddannelse. Det er endnu uafklaret, hvad der evt. skal afløse de hidtidige (gratis) højskoleophold.

Skandinavistika havde i marts 2005 besøg af professor Henrik Galberg Jacobsen, Syddansk Universitet, der holdt et ugekursus i dansk skriftsprog. De danskstuderende deltog i oktober 2004 sammen med deres lærere i Lektoratsudvalgets regionalmøde i Helsingfors (se s. 10), og i november 2004 holdt de studerende og Katrine P. Frausig i tilknytning til Nordisk Biblioteksuge (arrangeret af Nordisk Ministerråd) i Tallinn og Tartu et kollektivforedrag på estisk/engelsk om H.C. Andersen. Katrine P. Frausig holdt 7.12.2004 afskedsforelæsningsen ”Sex, løgn og filologi – eller: hvorfor gider vi læse litteratur?”.

Letland

Riga: I Letland undervises der i dansk ved *Letlands Universitet (Latvijas Universitāte)* og ved *Letlands Kulturakademi (Latvijas Kultūras akadēmijas)*, der begge ligger i Riga.

Lektoratet ved *Letlands Universitet* var oprindeligt (dvs. fra 1991) et dansk sendelektorat. Efter udløbet af den periode, som Danmark maksimalt kunne yde tilskud i til samme lektor, fortsatte den danske lektor i stillingen, der dermed overgik til udelukkende at være finansieret af Letlands Universitet. Den pågældende, cand.mag. *Karsten Lomholt*, der således har været den danske lektor i Letland, siden lektoratet blev oprettet i 1991, fratrådte sin stilling ved udgangen af det akademiske år 2004/2005. Stillingen blev derefter opslået med tilskud fra det danske Videnskabsministerium og var i forårssemestret 2006 besat med cand.mag. *Inge Vinten* som dansk sendelektor.

Danskstudiet er ved Letlands Universitet i Riga placeret på *Fakultetet for Moderne Sprog*, de studerende optages på *Afdelingen for Engelsk*, lærerne i nordiske fag er tilknyttet *Afdelingen for Kontrastiv Lingvistik og Oversættelsesvidenskab*. Institutleder er professor *Andrejs Veisbergs*. Undervisningen i dansk har i de seneste år været varetaget af *Karsten Lomholt* og lektor, ph.d. *Elīna Maslo*, der begge har været ansat på fuld tid. Der er hidtil hvert tredje år optaget 10-14 studerende til en 4-årig bacheloruddannelse med såvel dansk som engelsk som hovedfag (de øvrige år med henholdsvis svensk og norsk som hovedfag ved siden af engelsk). Herudover har der hidtil ved afslutningen af et BA-forløb kunnet oprettes MA-hold med oversættelsesvidenskab og dansk for de dygtigste af de nybagte BA'er. Ved sommereksamen 2004 kunne således 7 studerende afslutte deres MA-uddannelse. 1.2.2005 var der 19 aktive danskstuderende, 9 på deres første studieår og 10 på deres fjerde og sidste studieår. De sidstnævnte 10 studerende har ved sommereksamen 2005 afsluttet deres bacheloruddannelse, og de 9 førstnævnte er i forårssemestret 2006 indskrænket til 6. Der har i modsætning til tidligere år ikke kunnet oprettes et MA-hold for de nyuddannede bachelorer, idet der efter *Karsten Lomholts* fratræden ikke længere er nogen til at undervise i lettisk-dansk oversættelse. Konsekvenserne for dansk af allerede gennemførte og planlagte studiereformer er usikre, og på denne baggrund og i lyset af de nævnte lave studentertal undersøger Videnskabsministeriet og Lektoratsudvalget i øjeblikket mulighederne for en konstruktiv videreførelse af lektoratet.

Karsten Lomholt har i sin egenskab af forlægger på *Atena*, der er et af Letlands største skønlitterære forlag, i årenes løb kunnet invitere en række danske og andre nordiske forfattere på besøg ved instituttet. I 2004/2005 stod oversættelser af *Karen Blixen* og *H.C. Andersen* på forlagets danske udgivelsesprogram, og der var således ikke (nulevende) danske forfattere at invitere, hvorimod bl.a. *P.O. Enquist* var på besøg til glæde for især instituttets svenskstuderende. 8 danskstuderende deltog i oktober 2004 sammen med deres lærere i Lektoratsudvalgets regionalmøde i Helsingfors (se s. 10).

Danskundervisningen ved *Letlands Kulturakademi* administreres af *Akademiets Center for Nordistik*, der ledes af *Snorre Karkkonen Svensson*. Dansk indgår i en 4-årig BA-uddannelse i internationale kulturforbindelser, der optager nye danskstuderende hvert 4. år. Der er for tiden 16 danskstuderende, som startede deres studium i efteråret 2005. Undervisningen i dansk sprog varetages af cand.mag. *Max Suhr-Olesen*. Der er i 2005 etableret forbindelse mellem Lektoratsudvalget og Kulturakademiet, og Videnskabsministeriet har besluttet at yde tilskud til indkøb af dansk litteratur mv., ligesom *Max Suhr-Olesen* har deltaget i det seneste nordisk-baltiske regionalmøde (Tartu 19.-23.4.2006, se s. 10).

Litauen

Vilnius: I Litauen er der ansat en dansk lektor ved *Vilnius Universitet (Vilniaus Universitetas)*. Lektoratet er et sendelektorat. Danskstudiet er placeret ved *Skandinavisk Institut (Skandinavistikos Katedra)*, der ledes af docent *Erika Sausverde*. Dansk sendelektor har 2003-2006 været cand.mag. *Martin H. Brunsgaard*, der fra efterårssemestret 2006 er afløst af cand.mag. *Stefan G. Ambro*. I dansk underviser desuden lektor, ph.d. *Loreta Vaicekauskienė* og undervisningsassistent, MA *Birutė Spraunienė*, der begge arbejder 50 % på Skandinavisk Institut. Derudover er professor *Anton Zimmerling*, Moskvas Pædagogiske Universitet, tilknyttet instituttet som fast gæsteforelæser (finansieret af det svenske Visby-program). Han fungerer bl.a. som vejleder for de magisterstuderende i dansk, ligesom også professor *Tomas Riad*, Stockholms universitet, har gæstet instituttet og holdt kurser for bl.a. de danske magisterstuderende. Danskundervisningen indgår dels i instituttets 4-årige BA-

uddannelse og 2-årige MA-uddannelse i skandinavisk filologi, dels i instituttets udbud af sprogkurser i dansk som bifag (tilvalg) for studerende fra andre institutter og fakulteter (4 semestre a 64 timer pr. semester).

På grunduddannelsen (hovedfaget) optages der studerende hvert fjerde år, på bifagsuddannelsen har der hidtil været optaget studerende hvert år. 1.2.2005 var der i alt 38 danskstuderende, fordelt på 16 hovedfagsstuderende på 1. år (af 4), 6 overbygningsstuderende på 1. år (af 2), 6 bifagsstuderende på 1. år (af 2) og 10 bifagsstuderende på 2. år (af 2). De 10 sidstnævnte har ved sommereksamen 2005 afsluttet deres bifagsuddannelse i dansk sprog. På baggrund af en skuffende tilgang af studerende til bifagskurserne iværksatte den danske lektor i sammen med Birutė Spraukienė en pr-kampagne sponsoreret af 7 danske virksomheder i Litauen. Kampagnen for instituttets danskkurser var en succes – der har meldt sig 34 til kurset i dansk for begyndere, og det har været nødvendigt at oprette et ekstra 1.-semesters-hold fra efteråret 2006. I 2005/2006 har 4 MA-studerende været på korte studieophold ved Københavns Universitet med henblik på biblioteksarbejde i forbindelse med deres speciale, 3 BA-studerende har været på højskoleophold i Danmark, og 1 har fået stipendium til sommerkursus.

Skandinavisk Institut har siden efteråret 2004 haft besøg af en række gæsteforelæsere og gæsteundervisere, herunder lektor Katrine P. Frausig, Tartu Universitet, der i oktober 2004 underviste de danskstuderende i tryk og stød på dansk. Adjunkt Juni S. Arnfast og ph.d.-studerende Renate Recke fra Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet, underviste i december 2004 i henholdsvis praktisk dansk fonetik (udtaletræning) og akademisk skrivning. Fem forskere fra samme institut under ledelse af professor Jens Normann Jørgensen afholdt 25.5.2005 et seminar om dansk som andetsprog for instituttets studerende og undervisere, og forfatteren Leif Davidsen besøgte i november 2005 instituttet og mødtes med de danskstuderende. Sammen med de øvrige nordiske sendelektorer arrangerede Martin H. Brunsgaard i april 2005 en nordisk-litauisk konference med temaet ”Modstand og modstandsretorik”, finansieret af Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet, og Loreta Vaicekaukienė arrangerede i juni 2005 som led i instituttets deltagelse i Nordplus-netværket ”Sprid Österut” en nordisk-baltisk konference med temaet ”Sprog og identitet”. Herudover har den danske lektor og hans kolleger og de danskstuderende i vidt omfang deltaget i arrangementer på og især uden for instituttet i anledning af 200-året for H.C. Andersens fødsel. I dagene 3.-5. november 2005 var Skandinavisk Institut vært for konferencen ”Nordistikken uden for Norden”, arrangeret i samarbejde med og finansieret af Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet.

TYSK-NEDERLANDSKE OMRÅDE

Lektoratsudvalget samarbejder med universiteter i Tyskland, Schweiz, Østrig, den flamsksprogede del af Belgien (*Rijksuniversiteit Gent*, professor *Godelieve Laureys*) og Holland. Danskundervisningen varetages hovedsagelig af lokalt ansatte danske lektorer, hvor Lektoratsudvalget typisk har foretaget indstilling i forbindelse med ansættelsen, samt af lokalt ansatte professorer og andre, hvor Lektoratsudvalget ikke har medvirket ved ansættelsen. I to tilfælde (Basel/Zürich og Freiburg) er der tale om sendelektorer, hvor lektoren foruden sin løn fra det ansættende universitet modtager et personligt tilskud fra Videnskabsministeriet.

I 2005 har de kulturformidlende aktiviteter i væsentlig grad været præget af H.C. Andersen-året. F.eks. har forfatteren Thomas Boberg og fotografen Mette Perregaard holdt

foredrag om deres rejser ”i H.C. Andersens fodspor” ved adskillige af regionens danskuddannelser (se også nedenfor under Freiburg, s. 19).

Studierne er gennemgående opdelt i en grunduddannelse og en kandidatuddannelse. Et fuldt kandidatstudium er normeret til 5 år. Dansk kan studeres som enten hoved- eller bifag i kombination med et andet skandinavisk sprog. Derudover vil der være forskellige andre kombinationsmuligheder. En ny BA/MA/ph.d.-model (som den kendes fra Danmark) er p.t. under implementering i Tyskland.

2.-5.3.2005 blev der holdt *regionalmøde* i Berlin, arrangeret af Veronica Jacobsen, Freiburg, Morten Egholm, Groningen, og Gregor Okoniewski, Wien, i samarbejde med Den Danske Ambassade i Berlin. I mødet deltog danskundervisere fra Holland, Tyskland og Østrig samt studerende fra Amsterdam, Groningen, Hamborg og Göttingen. Fra Videnskabsministeriet deltog Kirsten Kirdan og Susanne Andersen. – Program for regionalmødet kan ses på www.dansklektor.dk.

Det følgende regionalmøde blev holdt i Amsterdam 2.-3.6.2006, arrangeret af Anders Bay, Amsterdam. I mødet deltog danskundervisere fra Holland, Belgien, Tyskland og Østrig samt studerende fra Amsterdam, Bonn, Groningen, Göttingen, Hamborg og Köln. Fra Lektoratsudvalget deltog den regionsansvarlige, Jens Erik Mogensen, og udvalgets formand, Henrik Galberg Jacobsen. Regionalmødet blev holdt i forlængelse af (og delvis overlappende med) de nederlandske skandinavisdage ved Amsterdams Universitet 1.-2.6.2006. – Program for regionalmødet kan ses på www.dansklektor.dk.

Det næste regionalmøde ventes afholdt i Göttingen i efteråret 2007.

Tyskland

Berlin: På *Humboldt-Universität zu Berlin* har lektor, cand.mag. *Hans Christian Hjort* varetaget danskundervisningen i de sidste 25 år. Danskstudiet er placeret på *Nordeuropa-Institut*, der ledes af professor *Stefanie von Schnurbein*, og hvor der i alt er immatrikuleret ca. 600 studerende. Der starter cirka 25-30 studerende pr. årgang. Arbejdspresen for den danske lektor er særdeles stort, og på grund af økonomiske vanskeligheder påregnes stillingen i dansk beskåret til 75 % af en fuld stilling, når den nuværende lektor går på pension. På grund af det store arbejdspress med kerneaktiviteterne er der ikke tid til, at der f.eks. kan foregå kulturformidlende arbejde.

Bonn: Cand.mag. *Jakob Jørgensen* har været dansk lektor ved *Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn* 2004-2006. Han var ansat på en 2-årig kontrakt, som udløb 31.3.2006, og han er blevet efterfulgt af cand.ling.merc., BA *Bodil Strandgaard Schau*, der ligeledes er ansat for en periode af 2 år. Begge ansættelser er kommet i stand efter indstilling fra Lektoratsudvalget. Der er ca. 10-12 hovedfagsstuderende og 20 sidefagsstuderende ved den skandinaviske afdeling, der ligger under *Germanistisches Seminar*, og som ledes af professorer *Rudolf Simek*. Herudover deltager 20-30 studerende fra andre institutter eller udefra i danskurserne. I 2004 og 2005 har der bl.a. været afholdt symposier om dansk-tyske kontraster (2 dage) og i samarbejde med universitetet i Köln om H.C. Andersen og romantikken med deltagelse af danske og tyske forskere. Desuden har instituttet bl.a. haft besøg af forfatteren Jan Sonnergaard. Der samarbejdes med Det Danske Kulturinstitut i Bonn. De danskstuderende arrangerer hvert forår ”Skandinaviske Filmtage” i samarbejde med en lokal biograf. I sommeren 2005 var de fleste af instituttets ansatte sammen med 25 studerende, med støtte fra Lektoratsudvalget, på en studietur til København.

Frankfurt am Main: Cand.mag. *Marlene Hastenplug* har siden 1997 været dansk lektor ved *Institut für Skandinavistik* ved *Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt am Main*. Instituttets leder er professor *Julia Zernack*. Der er skønsmæssigt indskrevet ca. 60 studerende med dansk som første eller andet sprog. Instituttets studerende studerer skandinavistik (et femårigt kandidatstudium) og vælger to skandinaviske sprog som henholdsvis hoved- og bifag. De skal have læsefærdighed på både dansk, svensk og norsk. I 2004 og 2005 har der været en del kulturformidlende aktivitet, bl.a. et oplæsningsarrangement med forfatteren Peter Adolphsen. Meget tid er desuden gået med at planlægge det 17. skandinavistmøde, der blev holdt i september 2005 i Frankfurt. Fra efteråret 2005 har *Marlene Hastenplug* været på barselsorlov, og cand.mag. *Thomas Bindslev* har været vikar.

Freiburg: På *Albert-Ludwigs-Universität Freiburg* ligger danskstudiet ved *Institut für Vergleichende Germanische Philologie und Skandinavistik*. Cand.mag. *Veronica Jacobsen* har været dansk sendelektor 2001-2006 og har sammen med cand.mag. *Karen Perregaard Feineis* forestået danskundervisningen, ligesom også instituttets leder, professor *Heinrich Anz*, og andre af instituttets medarbejdere har holdt kurser om bl.a. danske forfattere. Fra efterårssemestret 2006 er ph.d. *Claus Esmann Andersen* ansat som dansk sendelektor ved universitetet. Der var i 2005/2006 ca. 60 studerende på danskkurserne, heraf 50 skandinavistikstuderende. Dansk kan læses som del af et hovedfags- eller bifagsstudium i nordgermansk filologi, ligesom det kan læses som ekstrarfag under lærereksamen og som tredje bifag under et naturvidenskabeligt studium. I november 2004 havde instituttet besøg af professor *Thomas Bredsdorff*, der forelæste om *Henrik Nordbrandt*. Og i maj 2005 var fotografen *Mette Perregaard* og forfatteren *Thomas Boberg* på besøg som led i en tysk-hollandsk miniturné arrangeret af *Veronica Jacobsen* og *Morten Egholm*, Groningen. Siden efteråret 2004 har ca. 10 studerende været på kortere eller længere studieophold ved universiteter i Danmark.

Greifswald: På *Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald* er dansk placeret under *Nordisches Institut*, der ledes af professor *Christer Lindquist*. Undervisningen i dansk varetages af dansk lektor *Jens Rasmussen* (ansat 2003, tidligere sendelektor i Poznań), der primært tager sig af undervisningen i dansk sprog, af dr. *Frithjof Strauß* (litteraturhistorie og kulturvidenskab) og af professorerne *Hans Fix Bonner* (dansk sproghistorie) og *Walter Baumgartner* (nordisk litteraturhistorie). Universitetet i Greifswald har i de seneste år oplevet en forøget tilgang af studerende, herunder en markant tilgang til dansk. Der er ca. 75 indskrevne danskstuderende. Disse læser to skandinaviske sprog, hvoraf det ene er hovedsprog. Studiet er et 4-årigt kandidatstudium. I 2004-2005 har der bl.a. været foredrag af *Lars Bretlau* (om velfærdsstaten), *Jens Pietras* (om dansk historie), *Anja Matz* (om Grønlandsbilledet i danske børnebøger) og *Sven Gerken* (om den tyske besættelse), ligesom forfatteren *Knud Holten* har været på besøg. I juni 2005 var den danske lektor med en tysk kollega og 14 studerende på en Jyllandsekskursion, der var støttet af Videnskabsministeriet efter indstilling fra Lektoratsudvalget.

Göttingen: På *Universität Göttingen* er dansk placeret ved *Skandinavisches Seminar*. Danskundervisningen varetages af dansk lektor, cand.mag. *Mette Mygind*, der har været ansat siden 1990, juniorprofessor *Joachim Grage* (litteratur), honorarprofessor *Wilhelm Heizmann* (oldnordisk) og professor *Fritz Paul*, der er leder af instituttet. Instituttet oplever p.t. stor søgning: I efteråret 2004 begyndte over 20 hovedfagsstuderende på skandinavistik, heraf flest svensk- og norskstuderende, og i efteråret 2005 var der ca. 50 studerende fordelt på de

forskellige danskhold. Instituttet var nedlægningstruet i 2004, men truslen skulle nu være overvundet. Den danske lektor har bl.a. opbygget en større samling af videofilm og dvd'er, som udlånes til studerende og kolleger. Sammen med den danske lektor i München, Stig Olsen, og den tidligere danske lektor i Freiburg, Helle Egendal, har Mette Mygind udarbejdet et lærebogsmateriale (lærebog, miniordbog og cd) for tyske danskstuderende: *Av min arm!*, der udkom i 2005.

Hamburg: Ved *Universität Hamburg* er der indskrevet ca. 100 danskstuderende. Danskstudiet er placeret under *Institut für Germanistik I – Skandinavistik* med professor *Hartmut Freytag* som institutleder. Undervisningen i dansk varetages af dansk lektor, cand.mag. *Else Kjær*, der har været ansat siden 1974, og professor *Kurt Braunmüller*. Dansk kan læses som hoved- eller bisprog i obligatorisk kombination med svensk eller norsk. Der undervises overvejende på skandinavisk, idet der lægges stor vægt på sprogbeherskelsen. Else Kjær har bl.a. deltaget i en planlægningskomité vedrørende H.C. Andersen-året i samarbejde med bl.a. direktøren for museet i Altona. Der foregår meget udadvendt kulturarbejde. Else Kjær har således bl.a. arrangeret et H.C. Andersen-seminar i juni 2005 og et besøg med foredrag af Per Krogh Hansen, Syddansk Universitet, Kolding, i maj 2005. Som led i besparelser påtænkes skandinavistikken, uanset at antallet af fagstudenter har været stigende i de seneste tre år, stærkt reduceret fra 2012.

Kiel: Danskundervisningen ved *Christian-Albrechts-Universität zu Kiel* er placeret under *Nordisches Institut* med professorerne *Edit Marold* og *Lutz Rühling* som ledelse. Dansk lektor er cand.mag. *Torsten Storm Johannsen Voss*, som forestår størstedelen af danskundervisningen, idet dog undervisningen på begynderkurset Dansk I varetages af to studerende fra Danmark. Danskfaget har i de seneste år oplevet en kraftig vækst, og der er 182 studerende, der på forskellig vis kombinerer dansk med andre fag. Den danske lektor har siden 2004 været medlem af Foreningen Nordens bestyrelse for Syddanmark. Foreningen har til formål at invitere kulturpersonligheder til Flensborg og Kiel.

Köln: Ved *Universität zu Köln* underviser cand.ling.merc., BA *Bodil Strandgaard Schau*, der har været ansat som timelærer i dansk siden 1999, og som underviser i moderne dansk sprog og litteratur. Dansk hører under *Institut für Nordische Philologie mit Finnischer Abteilung*. Det ledes af *Stephan Michael Schröder*, der er nytiltrådt professor, og som har dansk som skandinavisk hovedsprog. Der er ca. 20 aktive studerende med dansk som hovedsprog. Grundstudiet er normeret til 24 timer om ugen fordelt over 2 år, det efterfølgende magisterstudium til 34 timer om ugen, ligeledes fordelt over 2 år. Det er relativt få danskstuderende, der afslutter med magistereksamen; i 2004 var der en enkelt. Der er et nært samarbejde med Institut for Skandinavistik ved universitetet i Poznań, ligesom der er et nært samarbejde med instituttet i Bonn (se nærmere ovenfor under Bonn) og med Det Danske Kulturinstitut i Bonn om bl.a. fælles forfatterbesøg. Der er livlig aktivitet med hensyn til kulturformidling (skandinavisk film mv.).

München: Danskstudiet er ved *Ludwig-Maximilians-Universität München* placeret ved *Institut für Nordische Philologie*. Instituttet ledes af professorerne *Annegret Heitmann* og *Wilhelm Heizmann*. Danskundervisningen blev i første halvdel af 2005 varetaget af cand.mag. *Stig Olsen*, der tidligere havde været sendelektor til 2003, og som var blevet fastansat januar 2005, og af cand.mag. *Thomas Bindslev*, der havde fungeret som vikar siden 2004. Fra efteråret 2005 har Stig Olsen alene varetaget undervisningen. Tilslutningen til danskstudiet i

München er opadgående. Der er ca. 20 studerende på danskstudiet, og på sprogkurserne i dansk ca. 60 studerende. Der har siden efteråret 2004 været besøg af bl.a. forfatteren Peter Adolphsen, været afholdt et weekendkursus om vikingeliv i praksis og været deltagelse i en række eksterne symposier og møder. – Om lærebogen *Av min arm!*, se ovenfor under Göttingen.

Münster: Den danske lektor ved *Westfälische Wilhelms-Universität Münster* er mag.art. *Stig Toftgaard Andersen*, der har været ansat siden 1990 (fastansat 2000). Dansk hører under *Institut für Nordische Philologie*. Instituttet ledes af professor *Susanne Kramarz-Bein*, der bl.a. underviser i dansk litteratur. Tilgangen til danskstudiet har været stigende: I de tre semestre fra og med efteråret 2004 har i gennemsnit ca. 85 studerende påbegyndt danskstudiet. Den danske lektor har hidtil ud over undervisningen af de danskstuderende holdt kurser i interskandinavisk forståelse for norsk- og svenskstuderende, dvs. i forståelse af skrevet og talt dansk. Efter at de norske og svenske lektorater på det seneste er blevet reduceret fra hele til halve stillinger, skal han for fremtiden undervise samtlige studerende i læse- og høreforståelse af de andre skandinaviske sprog. Stig Toftgaard Andersen er næstformand for det lokale dansk-tyske selskab. I 2004 holdt psykoanalytikeren Janne Jarlby et foredrag om sin bog om H.C. Branner.

Ud over de ovenfor beskrevne universiteter har Lektoratsudvalget samarbejde om danskundervisningen med universiteterne i **Leipzig og Dresden** (*Erling Kjær Jensen*) samt i mindre grad **Tübingen** (*Brian Stoubæk*).

Schweiz

Basel/Zürich: Det danske sendelektorat i Schwiz omfatter to universiteter, nemlig *Universität Basel* og *Universität Zürich*. Danskstudiet er begge steder placeret under *Deutsches Seminar, Abteilung für Nordische Philologie*. Institutleder i Basel er professor *Jürg Glauser*, der tillige er konstitueret leder i Zürich, mens professoratet i Zürich er vakant. Dansk lektor har 2000-2006 været cand.mag. *Jytte Elisabeth Jensen*, der fra efteråret 2006 er afløst af cand.mag. *Ursula Ritzau*. Den danske lektor varetager al sprogundervisning i dansk på begge universiteter og giver derudover kurser i dansk litteratur og kultur. Professorerne underviser i bl.a. skandinavisk litteraturvidenskab og litteraturhistorie med inddragelse af bl.a. tekster på dansk. I Basel er der 25 studerende, heraf 1 hovedfagsstuderende. I Zürich er der 50 studerende, hvoraf ligeledes 1 er hovedfagsstuderende. De øvrige studerende er sidefagsstuderende, studerende fra andre fakulteter eller i Zürich fra ETH (Teknisk Universitet). Der har i 2004 og 2005 som i de foregående år været holdt velbesøgte danske filmaftner i både Basel og Zürich og været forfatterbesøg af Peter Adolphsen, Helena Ljungström og Trude Marstein.

Østrig

Wien: Ved *Universität Wien* ligger danskstudiet ved det nydannede *Institut für Europäische und Vergleichende Sprach- und Literaturwissenschaft, Abteilung für Skandinavistik*. Afdelingens leder er professor *Sven Hakon Rossel*, der bl.a. underviser i dansk litteratur. Dansk sendelektor er cand.mag. *Gregor Okoniewski*, der har været ansat siden 2002. Han står for al undervisning i dansk sprog og underviser derudover i emner vedrørende dansk litteratur, film, kultur og samfund. Ved universitetet er der ca. 70 aktive danskstuderende (inkl. valgfagsstuderende). I efteråret 2005 var der 37 begyndere på kurset i dansk sprog, hvad der var rekord (året før var tallet 30 – hvad der ligeledes var rekord). Der pågår meget

kulturformidlingsarbejde, f.eks. har der siden efteråret 2004 været gæsteforelæsninger om dansk film og idiomatik samt forfatterbesøg (Peter Adolphsen, Benny Andersen, Camilla Christensen). Den danske lektor har bl.a. gæsteforelæst i Budapest (om juridisk terminologi), ligesom studerende fra universitetet i Budapest har besøgt Wien i forbindelse med forfatterbesøg. Lektoren har ligeledes medvirket ved forberedelsen af Bregenzer Festspiele 2005 med musik af Carl Nielsen.

Holland

Amsterdam: På *Universiteit van Amsterdam* er danskundervisningen placeret ved *Skandinavisk Institut (Scandinavische Taal- en Letterkunde)*. Undervisningen i 2004 og 2005 har været varetaget af professor *Henk van der Liet* (instituttleder), drs. *Hanne Janssen*, ph.d.-stipendiat *Anders Bay* (dansk sendelektor i Groningen 1997-2002) og dr. *Annelies van Hees*, der gik på pension i efteråret 2004. I efteråret 2004 vikarierede cand.mag. *Lone Fredensborg* for Hanne Janssen. Ved instituttet er der indskrevet ca. 80 hovedfagsstuderende. Der er ca. 20 hovedfagsstuderende i dansk. I september 2005 var der 2-3 studiestartere med dansk som hovedfag samt et antal (6-7) bifagsstuderende. Frafaldet er generelt lille. Et fuldt danskstudium varer fire år og kan læses både som dagstudium og på åbent universitet. I studieåret 2005/2006 har 4 studerende haft længerevarende studieophold ved Københavns Universitet. Institutet har samarbejde med Georg Brandes-Forskerskolen ved Københavns Universitet. Institutet samarbejder bl.a. med de skandinaviske institutter i Groningen og Gent om afholdelse af Skandinavisdagene, der 1.-2.6.2006 blev holdt i Amsterdam. Institutet i Amsterdam er hovedansvarlig for det videnskabelige tidsskrift for nordiske studier i Benelux-landene: *Tijdschrift voor Skandinavistiek*. I november 2005 havde instituttet bl.a. besøg af forfatteren Dorrit Willumsen.

Groningen: På *Rijksuniversiteit Groningen* ligger dansk ved *Scandinavisch Instituut*, hvor cand.mag. *Morten Egholm* har været dansk sendelektor 2002-2006, og hvor også lektor, ph.d. *Charlotte Gooskens* er ansat som underviser og forsker i dansk. Fra efteråret 2006 er Morten Egholm afløst af cand.mag. *Henrik Bundgaard Thomsen*. Dansk kan læses som hovedfag, bifag og på åbent universitet. Hovedfagsstudiet er normeret til 4 år. Et bachelorstudium er normeret til 3 år (heraf det ene år et andet bifag) samt et års overbygning. Ved instituttet, som ledes af professor *Alan Swanson*, er der indskrevet ca. 100 hovedfagsstuderende og et antal bifagsstuderende. Morten Egholm har i 2004 og 2005 bl.a. arrangeret en nordisk filmfestival (tre dage i april med stor tilslutning fra regionens øvrige dansklærere) og filmaftner med danske film med engelske undertekster, så også ikke-danskkyndige kunne være med. Se også ovenfor under Freiburg.

ROMANSKE OMRÅDE

Lektoratsudvalget samarbejder med universiteter i tre romanske lande: Frankrig, Italien og Spanien. Danskundervisningen varetages i Frankrig udelukkende af sendelektorer, i Spanien udelukkende af mere permanent lokalt ansatte lektorer (i Madrid dog med tilskud fra Videnskabsministeriet til universitetet), i Italien af begge kategorier.

Anne Sejten foretog 2.-4.12.2004 som regionsansvarlig en visitationsrejse til universitetet i Strasbourg.

14.-17.4.2005 blev der holdt *regionalmøde* i Almagro, arrangeret af Eva Liébana, Madrid. Danskundervisere fra Frankrig, Italien og Spanien deltog i mødet, der således for første gang

samlede lektorer fra hele den romanske region. Indtil da havde der været holdt separate regionalmøder for lektorerne i Frankrig og for lektorerne i Italien og Spanien (og Portugal). I regionalmødet deltog fra Lektoratsudvalget den regionsansvarlige, Anne Sejten, og fra Videnskabsministeriet Rudolf Straarup, Søren Klit og Kirsten Kirdan. I tilknytning til mødet foretog Rudolf Straarup, assisteret af dekan John Kuhlmann Madsen fra Københavns Universitet, en forhandlingsrejse til Complutense-Universitetet i Madrid med henblik på en formalisering af samarbejdet med universitetet. – Program for regionalmødet kan ses på www.dansklektor.dk.

Det næste regionalmøde ventes afholdt i maj 2007 i Italien, arrangeret i samarbejde mellem danskunderviserne ved universiteterne i Pisa og Firenze.

Dansklektorerne fra det romanske område mødtes desuden med hinanden og de øvrige nordiske lektorer mv. i regionen ved en *nordisk lektorkonference* i Genova 11.-14.5.2006, arrangeret af Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet. I lektorkonferencen deltog fra Lektoratsudvalget det danske medlem af Samarbejdsnævnet, Henrik Galberg Jacobsen, den regionsansvarlige, Anne Sejten, og fra Videnskabsministeriet Mette Ring Rossing, der tillige er suppleant i Samarbejdsnævnet.

Frankrig

Der er etableret danske sendelektorater ved universiteterne i Caen, Lille, Lyon, Nancy (lektoratet nedlagt pr. 31.8.2005), Paris og Strasbourg. Alle danske lektorer er ansat efter indstilling fra Lektoratsudvalget samt ansat og aflønnet som *maîtres de langue* af det pågældende franske universitet og oppebærer et personligt tilskud fra Videnskabsministeriet.

Studiestrukturen for de videregående uddannelser er under generel omlægning som følge af det franske undervisningsministeriums bestræbelser på at tilpasse de nationale uddannelser mere internationalt sammenlignelige standarder (Bachelor-Master-Doctor). Dette har skabt megen uro og et øget frafald på de små danskfag, i Nancy ligefrem ført til nedlæggelse af danskstudiet, men også til nytænkning og opbygning af nye tværfaglige uddannelser, hvori dansk indgår som delkomponent, som i Strasbourg, Lille og Lyon. Fremover vil det formentlig kun være i Paris og Caen, at dansk kan læses som selvstændigt hovedfag, hvorimod danskfaget allerede indgår eller vil komme til at indgå i andre uddannelser i de øvrige danskfaglige miljøer i Frankrig.

Et initiativ til at være på højde med udviklingen er taget af de fem danske lektorer ved universiteterne i Frankrig, der i sommeren 2005 indledte et samarbejde med henblik på at sikre og øge studenterrekrutteringen under den ustabile omstillingsproces.

Videnskabsministeriet har efter anbefaling fra Lektoratsudvalget støttet lektorernes informationsprojekt, der bl.a. har resulteret i en plakat, der kunne hænges op på gymnasier og biblioteker mv. ved semesterstart september 2005, og i etableringen af en hjemmeside om danskstudier i Frankrig (www.coursdanois.org; i luften fra 1.3.2006). Også på andre områder har dansklektorerne samarbejdet, således bl.a. om oplæseren Margrethe Højlund og musikeren Marc Lauras H.C. Andersen-forestilling, der sidst i efterårssemestret 2005 gæstede alle de involverede universiteter.

Caen: Ved *Université de Caen Basse-Normandie* er danskstudiet placeret ved *Institut for Nordiske Studier (Département d'Etudes Nordiques)*, der ledes af professor *Jean Renaud*. Dansk sendelektor har 2004-2006 været cand.phil./MA *Sophia Frovin Jensen*, der fra efterårssemestret 2006 er afløst af cand.mag. *Mads Madsen*. Den danske lektor underviser primært i dansk sprog, herunder oversættelse fra fransk til dansk, men også i kulturelle og samfundsfaglige emner, som følge af at faget *civilisation* (kulturforhold) og litteratur udbydes

som et fællesnordisk kursus. Herudover underviser den franske professor i oversættelse dansk-fransk på 3. år. Studiestrukturen er under omlægning, men det forventes, at det fortsat vil være muligt at læse dansk som 5-årigt hovedfag.

Ved semesterstart efteråret 2005 var der i alt 17 studerende indskrevet på dansk, heraf 3 hovedfagsstuderende. I efteråret 2005 var der bl.a. gæsteforelæsninger af den danske lektor i Paris, Mads P. Justsen og af kunsthistorikeren Henrik Harpsøe samt besøg af forfatteren Søren Jessen.

Lille: I Lille ligger dansk ved *Institut for Germanske og Skandinaviske Studier (UFR d'Etudes Germaniques et Scandinaves)* på *Université Charles de Gaulle – Lille III*. Stillingen som dansk sendelektor var indtil sommeren 2005 besat med cand.mag. *Lene Bønding Ditlevsen*, der havde været ansat siden 2003. Hun afløstes af cand.mag. *Ida Sigurd*, der var dansk sendelektor i det akademiske år 2005/2006. Ny sendelektor fra september 2006 er cand.mag. *Martine Ingvorsen*. Den danske lektor underviser i dansk sprogfærdighed, dansk grammatik, oversættelse begge veje, læsning af aktuelle danske tekster samt moderne dansk litteratur. Nytiltrådt institutleder er lektor (maître de conférence) *Antoine Guémy*, der har svensk som hovedsprog. Han har overtaget posten efter lektor *Birgitta Cremnitzer*, der ligeledes har svensk som hovedsprog, og som bl.a. underviser i skandinavisk kulturhistorie. Derudover underviser en fransk lektor i samfundsfag, lingvistik, historie og geografi.

Som ved de andre franske universiteter har den nye universitetsreform forårsaget store ændringer i danskstudiets struktur. Dansk som hovedfag eksisterer ikke mere, men er til gengæld blevet et obligatorisk element af den nye uddannelse "Licence de langues scandinaves" (bachelor i skandinaviske sprog), der består af et samlet studium i nordisk sprog, litteratur og kultur/samfundsforhold. Hovedvægten ligger på svensk, men de studerende skal fra og med 3. semester have 3-4 timers obligatorisk dansk om ugen (norsk er ikke obligatorisk). Dansk kan stadigvæk læses som side- eller tilvalgsfag. Der var i alt 27 indskrevne studerende på danskstudiet ved efterårssemestrets start 2005. 3 studerende har været på studieophold i Danmark i sommeren 2005. De danske lektorer har været aktive i en række sociale arrangementer på faget og har bl.a. haft besøg af danske udvekslingsstuderende i dansktimeerne.

Lyon: I Lyon er studiet af dansk placeret ved *Institut for Tyske og Skandinaviske Studier (Département d'Etudes Allemandes et Scandinaves)* ved *Université Lumière Lyon 2*, hvor der undervises i alle fire nordiske sprog. Dansk sendelektor var indtil 1.9.2005 cand.mag. *Mette Olesen*, der havde været ansat under lektoratsordningens rotationsordning i fulde 6 år (siden 1999), og som derfor måtte fratræde sin stilling efter forårssemestret 2005. Hun er fra 1.9.2005 afløst af ph.d. *Christian Bank Pedersen*. Den danske sendelektor forestår primært sprogundervisningen, mens den franske leder af den skandinaviske afdeling, lektor (maître de conférence) *William Fovet*, der har svensk som hovedsprog, underviser i nordisk, herunder dansk, *civilisation* (kulturforhold) og litteratur.

I Lyon har universitetsreformen resulteret i, at danskundervisningen p.t. udbydes de tre første studieår i såkaldte frie tilvalgsmoduler (*unités d'enseignement libres*), der skal integreres med andre fag. Danskstudiet modtager studerende fra stort set alle fag, bl.a. kommunikationsfaget, idet der er indgået en udvekslingsaftale mellem *Département d'Info-Com* og Medievidenskab i Århus. Ved semesterstart efteråret 2004 var der i alt 23 studerende indskrevet på danskfaget, ved semesterstart efteråret 2005 i alt 7. 4 studerende har 2004/2005 været på studieophold i Århus (1 på Medievidenskab, 2 på Engelsk Institut, 1 på HHA).

Nancy: I Nancy – ved *Université Nancy 2* – hører danskstudiet under *Institut for Skandinaviske Sprog (Institut de Langues Scandinaves)*, der ledes af professor *Annie Bourguignon*. Dansk sendelektor har i det akademiske år 2004/2005 været cand.mag. *Henriette Bruun*, der har undervist i dansk sprog på 1. og 2. år, herunder oversættelse, grammatik, men også i avislæsning og mentalitetshistorie. Herudover har den tidligere danske lektor (indtil sommeren 2003), *Hanne Liengaard*, været lokalt ansat på fuld tid med en 1-årig kontrakt og har undervist i bl.a. dansk oversættelse og grammatik og i skandinavisk litteratur og *civilisation* (kulturforhold). Dansk har i efterårssemestret 2004 kunnet læses enten som hovedfag (men kun de to første år) eller som sidefag. I forbindelse med overgangen til en ny uddannelsesstruktur har universitetets dispositioner imidlertid forårsaget, at det danske lektorat i realiteten er blevet nedlagt pr. 31.8.2005. Henriette Bruun er herefter tiltrådt som dansk sendelektor ved universitetet i Strasbourg. Der har i perioden været i 15 indskrevne danskstuderende, heraf 4 som hovedfagsstuderende.

Den danske lektor har medvirket ved flere kulturformidlende arrangementer, herunder universitetsmesse for kommende studerende, besøg af forfatteren Robert Zola Christensen, studenterrejse til Paris i anledning af Jan Sonnergaards og Katrine Marie Guldagers besøg på la Sorbonne og filmklub for instituttets studerende.

Paris: Dansk er i Paris placeret ved *Institut for Nordiske Studier (Département d'Etudes Nordiques)*, der igen hører under *Afdelingen for Germanske Studier* ved *Université Paris-Sorbonne-Paris IV*. Dansk sendelektor har fra september 2004 til sommeren 2006 været cand.mag. *Mads P. Justsen*, der fra efterårssemestret 2006 er afløst af cand.mag. *Laila Flink Thullesen*. Den danske lektor forestår hovedparten af sprogundervisningen i dansk på de første tre år. Herudover bidrager maître de conférences *Einar Jónsson* og chargé de cours *Karl Ejby Poulsen* (direktør for Det danske Studenterhus) til danskundervisningen med henholdsvis oversættelse dansk-fransk og dansk litteratur. Ledere af den nordiske afdeling er professor *Marc Auchet*, der er ansvarlig for de tre første studieår (*licence* = bachelorniveau), og professor *Jean-Marie Maillefer*, der er ansvarlig for fjerde og femte studieår (*master* = kandidatniveau).

Dansk er en af fire specialeretninger på lige fod med islandsk, norsk og svensk og er på grunduddannelsen sproglig, idet undervisningen i de nordiske landes kultur, historie og geografi er samlet under ét. Ud over at læse dansk som hovedfagsstudium er der mulighed for at kombinere et studieforbånd med kurser i økonomi, jura og teknisk oversættelse i faget *L.E.A. (langues étrangères appliqués, anvendte fremmedsprog)* som en erhvervsproglig oversætteruddannelse. Det er ligeledes muligt at læse et af de fire nordiske sprogfag som tilvalgsfag (*option*) som et led i en hovedfagseksamen inden for den humanistiske fagrække (enkelte tyskstuderende følger f.eks. undervisningen i dansk). Studieordningen stiller krav om, at hovedfagsstuderende på det nordiske institut på deres 3. studieår skal tilegne sig et 2. nordisk sprog. På den nordiske afdeling var der i juni 2005 i alt indskrevet 154 studerende (juni 2006 ca. 170), inklusive 24 studerende, der læste *L.E.A de langues scandinaves*. Svensk er toneangivende, men norsk har også en fin tilslutning, mens det har knebet med rekrutteringen til dansk og islandsk; ved starten af 2005/2006 havde de tre skandinaviske sprog dog nogenlunde samme optagelsestal.

Ved semesterstart efter sommerferien 2004 var der i alt 26 indskrevne danskstuderende, fordelt på flere årgange, og efter sommerferien 2005 var tallet 45. Antallet af aktive studerende er dog noget lavere: Af de indskrevne førsteårsstuderende med dansk som hovedfag i 2004 og 2005 var kun lidt over halvdelen aktive semestret igennem, og antallet blev yderligere reduceret på 2. og følgende studieår. I det seneste akademiske år har der dog

kunnet konstateres en styrkelse af danskfaget, bl.a. ved at mange af de valgfagsstuderende er meget motiverede og ønsker at fortsætte på 2. år, således at i alt 10-12 danskstuderende ventes at fortsætte på 2. år efter sommerferien 2006. Med henblik på rekruttering af nye studerende har den danske lektor besøgt de danske elever på det internationale gymnasium i Saint-Germain-en-Laye og fortalt om mulighederne for at læse nordiske studier på Sorbonne.

Den danske lektor har på det nordiske institut arrangeret gæsteforelæsninger af forfatteren Svend Åge Madsen (i samarbejde med direktøren for Det danske Studenterhus i Paris), af professor Malan Marnersdóttir fra Færøernes Universitet om færøsk litteratur og sprog, af forfatteren Robert Zola Christensen, af Grønlands kulturminister, Henriette Rasmussen, om den grønlandske kulturarv, og med støtte fra Litteraturcentret under Kunststyrelsen har han arrangeret et oplæsningsarrangement med forfatterne Katrine Marie Guldager og Jan Sonnergaard, hvori også lektorer og studenter fra Caen og Nancy deltog. Derudover har der bl.a. været besøg af forfatterne Inger Christensen og Ursula Andkjær Olsen. Desuden har Mads P. Justsen sammen med professor Marc Auchet deltaget i et radioprogram på *France Culture* (fransk radiofonis finkulturelle højborg) om H.C. Andersen. En cd-rom om Danmark og dansk sprog, *Le Danemark. Initiation linguistique. Découverte culturelle*, udarbejdet af bl.a. professor Marc Auchet og den tidligere danske sendelektor i Paris, Kim Witthoff, med støtte fra bl.a. Lektoratsudvalget, er færdigproduceret i foråret 2006.

Strasbourg: I Strasbourg er danskstudiet placeret på *Institut for Skandinaviske Studier (Département d'Etudes Scandinaves)*, der uddannelsesmæssigt er en del af *Institut for Sprog (UFR des Langues vivantes)* ved *Université Marc Bloch – Strasbourg II*. Dansk sendelektor var indtil 1.9.2005 ph.d. *Martin Bruun Møller*, der havde været ansat under lektoratsordningens rotationsordning i de maksimale 6 år (siden 1999), og som derfor måtte fratræde sin stilling efter forårssemestret 2005. Han blev 1.9.2005 afløst af den afgående lektor fra Nancy, cand.mag. *Henriette Bruun*. Sprogundervisningen varetages af den danske sendelektor, bortset fra oversættelse dansk-fransk, som en fransk timelærer er ansvarlig for. Herudover udbyder afdelingen kurser i skandinavisk litteratur og *civilisation* (kulturforhold), som den danske lektor ligeledes har været involveret i, som følge af at afdelingen igennem længere tid har været undernormeret. Leder af den skandinaviske afdeling er den svenske lektor, *Lennart Grape*, der i oktober 2004 afløste Martin Bruun Møller på posten.

Danskstudiet indgår i en ny uddannelse: Sprog og Interkulturalitet (*Langues et Interculturalité Germaniques*, forkortet *LIG*). Her læses et af de skandinaviske sprog som obligatorisk tredjesprog efter et sprog A (engelsk eller tysk) og et sprog B (engelsk eller tysk). *LIG*-uddannelsen er foreløbig gennemført til og med tredje år (*licence* svarende til bachelorniveau), men det forventes, at speciale-niveauet vil komme med til næste år. Dansk indgår desuden som tilvalgsfag i den traditionelle grunduddannelse. Der var i 2004/2005 i alt 15 danskstuderende ved instituttet, ved forårssemestrets start 2006 var tallet 46. Trods denne styrkelse af danskfaget er dansk stadig det mindste af de tre skandinaviske sprog. Institutet har bl.a. haft besøg fra Danmark af historikeren Eric Bourgois Lerdrup, der talte om Napoleon og Danmark.

Italien

I Italien har Lektoratsudvalget indgået samarbejdsaftaler vedrørende danskundervisning i Firenze, Milano, Pisa, Rom og Torino. I Rom og Firenze er der sendelektorater, idet de danske lektorer her er ansat af det italienske universitet efter indstilling fra Lektoratsudvalget og modtager et personligt tilskud fra Videnskabsministeriet. Danskunderviserne i Milano, Pisa og Torino er derimod udelukkende lokalt ansat uden personligt tilskud fra

Videnskabsministeriet. Som i Frankrig har danskmiljøerne i Italien været berørt af en omlægning af universitetsstrukturen.

Firenze: Ved universitetet i Firenze (*Università degli Studi di Firenze*) hører dansk/nordisk under *Institut for Moderne Filologi (Dipartimento di Filologia Moderna)*. Cand.mag. *Ole Meyer* har 2004-2006 bestridt stillingen som sendelektor og er fra efterårssemestret 2006 afløst af cand.mag./M.Phil. *Anna Wegener*. Den danske sendelektor underviser primært i dansk sprog. En stilling som ikke-ordinær professor i skandinavistik har været ubesat i en længere årrække (dog i de akademiske år 2001-2005 delvis varetaget af docent *Daniela Quarta*, der også formelt har været leder af nordisk), men pr. 1.6.2005 er docent (*professore straordinario*) *Massimo Ciaravolo* tiltrådt stillingen og kommer i fremtiden til at varetage den fællesnordiske litteraturundervisning.

Dansk/nordisk indgår som valgkomponent i to fagkombinationer, nemlig Fremmedsprog og Fremmede Litteraturer (*Lingue e Letterature Straniere*) og Interkulturelle Studier (*Studi Interculturali*). Der tilbydes for tiden kun det treårige grundforløb i nordisk sprog og litteratur. Dansk (samt svensk og norsk) kan her læses som henholdsvis første, andet og tredje sprog (langt de fleste vælger det sidste, hvilket indebærer kun ét semesters obligatorisk undervisning). Der har tidligere også været overbygningsuddannelse (*specialistica*) i nordisk. Der var i alt 7 studerende indskrevet ved starten af 2005, ved starten af 2006 var tallet 14. 3 studerende har været på kortere eller længere studieophold i Danmark siden 2004.

Den danske lektor har bl.a. arrangeret gæsteforelæsninger af Ib Ulbæk og af John Strange, begge fra Københavns Universitet, og besøg af digteren Morten Søndergaard samt medvirket ved et arrangement om H.C. Andersen på rådhuset. Derudover har Ole Meyer i 2005 og 2006 modtaget elevhold fra Rosborg Gymnasium og har bl.a. holdt foredrag ved et todages seminar ved La Sapienza-Universitetet i Rom om H.C. Andersen (se nærmere nedenfor under Rom).

Milano: På statsuniversitetet i Milano, *Università degli Studi di Milano*, ligger danskstudiet ved *Den Skandinaviske Afdeling*, der igen hører under *Institut for Lingvistiske, Litterære og Filologiske Studier (Dipartimento di Studi Linguistici, Letterari e Filologici)*, der ledes af professor *F. Cercignani*, der har tysk som fag. Cand.mag. *Inger-Marie Willert Bortignon* er dansk lektor, lokalt ansat siden 1986, og varetager sprogundervisningen i bl.a. følgende discipliner: fonetik, grammatik, oversættelse, fri fremstilling, intensiv læsning af et litterært værk og mundtlig udtryksfærdighed. Derudover er der ansat en forskningsassistent, *Andrea Meregalli*, som er ansvarlig for den sproglige del af undervisningen, og *Massimo Ciaravolo*, der pr. 1.6.2005 blev udnævnt til docent i Firenze, underviser stadig i skandinavisk litteratur på institutionen. To kontraktprofessorer underviser i henholdsvis oversættelsesteori og skandinavisk litteratur og oversættelsesteori. Den Skandinaviske Afdeling råder over et ubesat professorat.

Dansk er en del af studiet af Fremmedsprog og Kultur med obligatorisk valg af to sprog og har hidtil kunnet læses i tre år, men fra det akademiske år 2005/2006 tilbydes med støtte fra Lektoratsudvalget dansk også på 4. og 5. studieår (oprindeligt *il corso di specializzazione*, nu allerede omdøbt til *il corso magistrale*). Der var 2004/2005 ca. 120 (2005/2006: ca. 140) indskrevne studerende på skandinavistik, hvoraf 16 (22) var indskrevet på dansk, men på grund af studiestrukturen følger også studerende i såvel svensk som norsk undervisningen i dansk. 3 studerende har 2004/2005 været på studieophold i Danmark, og 2005/2006 har 2 studerende modtaget sommerstipendium til Danmark.

Den danske lektor har været engageret i en række kulturformidlende aktiviteter uden for universitetet, bl.a. med foredrag om Henrik Stangerup og H.C. Andersen. Herudover var hun i

juli 2005 og 2006 som i tidligere år ansvarlig for det italienske Kierkegaard-selskabs kursus i dansk sprog for filosofistuderende på *Ca' Foscari-Universitetet* i Venedig. Kurset er, efter indstilling fra Lektoratsudvalget, støttet af Videnskabsministeriet.

Pisa: Ved universitetet i Pisa (*Università di Pisa*) udbydes undervisningen i dansk af *Institut for Nordisk Sprog og Litteratur (Lingue e Letterature Nordiche)*, der hører under *Fakultetet for Litteratur og Filosofi*. Dansk lektor er cand.phil. *Jørgen Krogh*, der er lokalt ansat ved centeret CLI (*Centro Linguistico Interdipartimentale*), der koordinerer sprogundervisningen ved fakultetet. Den danske lektor tager sig primært af sprogindlæringen, mens professor og institutleder *Jørgen Stender Clausen*, der ligeledes er lokalt ansat, er ansvarlig for litteraturundervisningen på alle niveauer. Derudover har der til danskundervisningen været knyttet en kontraktansat italiensk professor, *Giorgio Capecchi*, med ansvar for en ny uddannelseslinje i sprog og oversættelse.

Dansk studeres som den sproglige komponent af uddannelsen Nordisk Sprog og Litteratur, men i realiteten er det for tiden kun muligt at læse uddannelsen med dansk som sprog, idet der ikke er ansat andre nordiske lektorer. Dog er det ved flere lejligheder lykkedes at få gennemført studier i norsk og svensk takket være stipendier fra de respektive lande. Danskstudiet har undergået en omstrukturering, således at nye studerende efter 3 år kan opnå en bachelorgrad, mens studerende på 4. år er blevet undervist efter den gamle ordning. Det er planlagt, at dansk også fremover skal udbydes på 4. og 5. år i den nye struktur. Den nye studieordning har til formål at uddanne kandidater i europæisk litteratur med henblik på forlagsverdenen samt kulturformidling og indeholder således også et element af praktik (et par studerende har allerede været i praktik på Det Italienske Kulturinstitut i Danmark, andre på forlag i Pisa og på kulturcentre i Pisa og Pontedera). Der har i hvert af de seneste to år være indskrevet 20-25 studerende på danskstudiet.

Instituttet har, som de italienske danskmiljøer i Rom og Firenze, haft besøg af Ib Ulbæk fra Københavns Universitet. Instituttet udgiver tidsskriftet *Studi Nordici* (red. af prof. Jørgen Stender Clausen), hvoraf senest nr. IX og X, indeholdende akterne fra det internationale Brandes-seminar afholdt i Firenze 2002, og nr. XI er udkommet. Siden efteråret 2004 har ca. 10 danskstuderende været på kortere eller længere studieophold i Danmark.

Rom: Ved *La Sapienza-Universitetet* i Rom er danskstudiet en del af *Nordisk Sprog og Litteratur (Lingue e Letterature Nordiche)*, der ledes af professor *Anna Maria Segala*. Dansk sendelektor har fra 2001 til sommeren 2006 været cand.mag. *Mads Nyegaard Outzen*, der har undervist i samtlige sproglige discipliner, herunder syntaks, fonetik, oversættelse og skriftlig udtryksfærdighed. Han har desuden undervist i dansk historie og afholdt et oversættelsesværksted. Stillingen som dansk lektor efter Mads Nyegaard Outzen er fra 1. november 2006 besat med cand.mag. *Kirsten Marie Andersen*. Den italienske professor, der har dansk som sprog, varetager den fællesnordiske undervisning i litteratur.

Nordisk kan læses som både hoved- og tilvalgsfag. Studiet af den nordiske litteratur skal kombineres med studiet af et af de tre skandinaviske sprog. Der optages årligt ca. 50 studerende, hvoraf størsteparten vælger norsk eller svensk som sprog. Desværre er der på alle tre sprog et stort frafald. Ved danskstudiet var der 2004/2005 i alt 6 studerende, for 2005/2006 var tallet 7. Siden efteråret 2004 har 1 studerende fået statsstipendium (5 måneder, CBS), og 3 studerende sommerstipendium til kurser i Danmark.

Den danske lektor har arrangeret gæsteforelæsninger af Ib Ulbæk fra Københavns Universitet og af forfatteren Peer Hultberg samt modtaget elevhold fra henholdsvis Frederiksberg HF (i samarbejde med Det Danske Institut i Rom) og Allégårdens Seminarium.

I oktober 2005 holdt instituttet studiekonferencen ”Eventyr og modernitet hos H.C. Andersen” (*Fiabia e modernità in Hans Christian Andersen*) med deltagelse af fremtrædende danske og italienske forskere, fra Danmark bl.a. Johan de Mylius og Charlotte Engberg.

Torino: Ved universitetet i Torino (*Università degli Studi di Torino*) er der p.t. ikke ansat en dansk lektor, men Videnskabsministeriet finansierer et ud af to kursusforløb på 30 timer i dansk, som magister *Carola Scanavino* har udbudt siden 2001, og som fokuserer på elementær sprogindlæring. Dansk eksisterer ikke som selvstændigt fag, men indgår udelukkende i forbindelse med andre fag, især sammenlignende litteratur. I 2004/2005 var der i alt 41 studerende på de to danskurser, i 2005/2006 var tallet 33. Tidligere udgjorde begynderkurset i dansk sammen med et tilsvarende kursus i svensk et samlet kursus i nordisk sprog og litteratur. Men fra efteråret 2005 har dansk- og svenskkurset kunnet tages uafhængigt af hinanden, hvad der betyder, at de studerende, der tager danskurset i højere grad end før kan opfattes som egentlige danskstuderende.

Carola Scanavino har været med til at arrangere flere gæsteforelæsninger, herunder en om den nordiske mytologi, og har indgået en Socrates/Erasmus-udvekslingsaftale med Litteraturvidenskab på Københavns Universitet. I kraft af denne aftale har 4 studerende siden efteråret 2004 fået stipendium til studier i Danmark.

Spanien

I Spanien er der to danske lektorater tilknyttet universiteterne i henholdsvis Madrid og Santiago de Compostela. Begge danske lektorer er lokalt ansat og ikke omfattet af lektoratsordningens rotationsordning. Ikke desto mindre er der i nogle år ydet et ekstraordinært personligt tilskud til den danske lektor i Madrid, mens der har været ført forhandlinger med det ansættende universitet om en ny ordning.

Madrid: I Madrid har cand.mag. *Eva Liébana* siden 1988 varetaget danskundervisningen ved *Complutense-Universitetet (Universidad Complutense)*, oprindeligt som dansk sendelektor, men i de seneste år som lokalt ansat med et ekstraordinært personligt tilskud fra Videnskabsministeriet. Efter langvarige forhandlinger, hvori bl.a. dekanen ved Københavns Universitets Humanistiske Fakultet, John Kuhlmann Madsen, har medvirket, er der fra det akademiske år 2005/2006 indgået en 5-årig samarbejdsaftale mellem Complutense-Universitetet og Videnskabsministeriet. Efter denne aftale indbetaler Videnskabsministeriet et årligt beløb til universitetet til dækning af løn og sociale udgifter til en deltidsansat dansk lektor, der ansættes af universitetet efter indstilling fra Lektoratsudvalget. Ud over at undervise ved Complutense har Eva Liébana også danskundervisning ved den statslige oversætter- og tolkeskole i Madrid, *Escuela Oficial de Idiomas (EOI)*, hvor hun desuden er leder af instituttet, og hvor yderligere en danskunderviser, *Blanca Ortiz*, er ansat.

Dansk er ved Complutense placeret ved *Afdelingen for Tysk Filologi (Departamento de Filología Alemana)*, der ledes af professor *Rosa Piñel* (fra efteråret 2006 af professor *Arno Gimber*). Undervisningen i dansk udbydes i tre semesterkurser (60 *créditos*), hvert af 4 timers ugentlig undervisning. Der var i 2004/2005 i alt 72 (2005/2006: 87) studerende indskrevet på studiet (26 på Dansk Sprog I, 17 på Dansk Sprog II og 29 på Dansk Kultur). Ved EOI er uddannelsen 5-årig, og de danskstuderende er for størstepartens vedkommende universitets- eller ph.d.-studerende fra andre (hoved)fag end dansk. 20 studerende fra såvel universitetet som EOI har 2005/2006 fået stipendier til sommerkurser.

Som medlem af bestyrelsen for *Dronning Isabella Fonden*, der arbejder for udbredelsen af dansk kultur i Spanien, har Eva Liébana været med til at planlægge forskellige aktiviteter om

H.C. Andersen (udstillinger, statueafsløring, oplæsning, koncerter mv.). I forbindelse med planlægningen af regionalmødet i Almagro i april 2005 (se ovenfor, s. 22) har den danske lektor samarbejdet med de spanske nordisters forening og *Universidad Castilla – la Mancha.*, og i november 2005 stod hun sammen med sine nordiske lektorkolleger for foredragene ved Nordiske Litteraturdage på *Universidad del País Vasco* i Nordspanien. I efteråret 2005 udkom en lærebog for spansk i gymnasiet, udarbejdet af Eva Liébana sammen med Birgit Tengberg.

Santiago de Compostela: I Santiago de Compostela ligger danskundervisningen under *Afdeling for Tysk Filologi (Departamento de Filología Alemana)* på byens universitet (*Universidade de Santiago de Compostela*). Afdelingens leder er professor *Irene Doval Reixa*, og danskundervisningen varetages af cand.ling.merc. *Pia Sloth Poulsen*, der har været lokalt ansat siden 1994, oprindeligt som tidsbegrænset lektor i 5 år, derefter som fastansat *profesora asociada*. Den danske lektor underviser primært i sproglige discipliner, men især på 3. år inddrages hovedsageligt litterære tekster.

Dansk udbydes som tilvalgsfag på tre niveauer, der alle modsvarer helårskurser. I 2004/2005 var der 21, og i 2005/2006 17 studerende indskrevet på faget, overvejende filologistuderende, selvom også studerende fra andre studieretninger optager et varierende antal pladser med henblik på at opnå de såkaldte *créditos de libre configuración* (frie studiepoint). I 2005/2006 har en filologistuderende fra Santiago, for vistnok første gang, være på Erasmus-ophold på Københavns Universitet.

ØST- OG CENTRALEUROPEISKE OMRÅDE

Lektoratsudvalget har i regionen samarbejde med universiteter i Bulgarien, Polen, Rusland, Tjekkiet og Ungarn. Danskundervisningen varetages i alle landene af danske sendelektorer, der er ansat efter indstilling fra Lektoratsudvalget, og som ud over løn fra det ansættende universitet modtager personligt tilskud fra Videnskabsministeriet. De fleste steder indgår den danske sendelektor i et bredere miljø af skandinaviske studier, hvor dele af den til danskstudiet hørende undervisning gennemføres af lokale fastansatte og deltidsansatte videnskabelige undervisere. Sendelektorerne deltager desuden i formidling af dansk kultur. Således har aktiviteter i forbindelse med H.C. Andersen-året lagt stort beslag på kræfterne overalt i regionen i og op til 2005.

22.-26.9.2004 blev der holdt *regionalmøde* i Sofia, arrangeret af Jørgen E.G. Nielsen, Sofia, i samarbejde med Ida Diemar, Budapest, Elena Krasnova, Sankt Petersborg, Anne Marie Lond, Poznań, og Ida Elisabeth Mørch, Gdańsk. I mødet deltog danskundervisere fra Bulgarien, Litauen, Polen, Rusland, Tjekkiet og Ungarn. Fra Lektoratsudvalget deltog den regionsansvarlige, Joel Nordborg Nielsen, og udvalgets formand, Henrik Galberg Jacobsen, og fra Videnskabsministeriet Søren Klit og Kirsten Kirdan. I tilknytning til mødet holdt de tilrejsende danskere fra Lektoratsudvalget og Videnskabsministeriet et møde med den danske lektor og instituttets ledelse med henblik på vilkårene for etablering af et fast dansk sendelektorat ved universitetet. – Program for regionalmødet kan ses på www.dansklektor.dk.

Det følgende regionalmøde blev holdt i Sankt Petersborg 5.-9.4.2006, med Allan Have Larsen, Sankt Petersborg, som hovedarrangør i samarbejde med Det Danske Kulturinstitut i Sankt Petersborg. I mødet deltog danskundervisere fra Bulgarien, Polen, Rusland, Tjekkiet, Ungarn og Østrig. Fra Lektoratsudvalget deltog den regionsansvarlige, Joel Nordborg Nielsen, og udvalgets formand, Henrik Galberg Jacobsen, og fra Videnskabsministeriet Kirsten Kirdan. – Program for regionalmødet kan ses på www.dansklektor.dk.

Det næste regionalmøde for det øst- og centraleuropæiske område ventes afholdt i Gdańsk i maj 2007.

Dansklektorerne fra de fleste af de øst- og centraleuropæiske lande mødtes desuden med hinanden og de øvrige nordiske lektorer mv. i regionen ved en *nordisk lektorkonference* i Krakow 4.-6.11.2004, arrangeret af Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet. I lektorkonferencen deltog fra Lektoratsudvalget det danske medlem af Samarbejdsnævnet, Henrik Galberg Jacobsen, den regionsansvarlige for det øst- og centraleuropæiske område, Joel Nordborg Nielsen, og den regionsansvarlige for det tysk-nederlandske område, Jens Erik Mogensen,

Lektoratsudvalget arbejder for tiden med planer om at udvide udvalgets engagement i regionen og undersøger i forbindelse hermed mulighederne for at etablere danskundervisning ved universitetet i Bratislava, Slovakiet, og for at oprette sendelektorater i Zagreb, Kroatien, og Beograd, Serbien.

Bulgarien

Sofia: Danskundervisningen ved *St. Kliment Ohridski-Universitetet* i Sofia har tilknyttet en dansk sendelektor. Efter en vellykket prøveperiode, hvor det har vist sig muligt at skabe et aktivt studiemiljø omkring danskfaget, er det efter indstilling fra Lektoratsudvalget besluttet at gøre ordningen permanent ved universitetet. Stillingen som sendelektor har været midlertidig besat ved cand.scient. *Jørgen E.G. Nielsen*, der har været med fra forsøgsperiodens begyndelse. Fra september 2006 er sendelektoratet besat med ph.d. *Thomas Olander*, der samtidig har påtaget sig hvervet som redaktør af de danske udlandslektorers fælles hjemmeside, www.dansklektor.dk. Danskundervisningen er hjemmehørende ved *Institut for Skandinavistik*, der ledes af dr. *Maja Razbojnikova Frateva* og professor *Vera Gancheva*. Dansk har kunnet læses ved universitetet siden 1992 med større eller mindre regularitet. I 1999 oprettedes som en forsøgsordning den undervisning, der nu har form af et sendelektorat. Ud over den danske sendelektor er der ansat 4 lokale undervisere, heriblandt en dansk assistent, *Lone Funch Kofoed*, på deltid og fra december 2005 en nyansat bulgarsk lærer, *Olga Dimitrova*, der har fuldt skema. Undervisningen i litteratur varetages af 2 bulgarske lærere i skandinavisk litteratur. Også undervisningen i danske samfundsforhold forestås af en bulgarsk lærer.

Der har i 2004/2005 været 22 og i 2005/2006 24 studerende fordelt på forskellige niveauer. 6 studerende har i hvert af de to studieår været på studieophold af kortere eller længere varighed i Danmark. Der optages hvert år 16-20 studerende på skandinavistik med svensk som hovedsprog. Dansk vælges alternerende med norsk som andet skandinaviske sprog. De studerende modtager 6 timers undervisning i dansk eller norsk pr. uge i de sidste 3 studieår. En årsag til, at sendelektoratet gøres permanent, er i øvrigt, at dansk med den nye studiestruktur bliver hovedsprog alternerende med svensk, så dansk er hovedsprog for skandinavistikstuderende i lige år. Studiet vil med den nye opbygning blive et 4-årigt bachelorstudium og formentlig få en tilsvarende overbygning.

Sendelektoren har været involveret i fejringen af H.C. Andersen-året, bl.a. med afholdelse af en tredages konference på universitetet. I november 2005 havde universitetet besøg af forfatteren Stig Dalager. Sendelektoren har et samarbejde med sendelektoren i Prag om udvikling af et edb-baseret materiale til undervisningen i dansk.

Polen

Der er danske sendelektorer ved universiteterne i Gdańsk og Poznań. Begge steder foregår undervisningen i samarbejde med lokale fagansvarlige undervisere på lektor- og professorniveau. Derudover er der undervisning i dansk ved universitetet i Wrocław.

Gdańsk: I Gdańsk er danskundervisningen placeret ved *Gdańsk Universitets Institut for Skandinavistik (Katedra Skandynawistyki)*, hvor den varetages af i alt 7 undervisere inklusive den danske sendelektor. Danskafdelingen ledes af professor *Jørgen Veisland*, der tager sig af undervisningen i dansk litteratur. Stillingen som dansk sendelektor var 2003-2005 besat med cand.mag. *Ida Elisabeth Mørch*, der 1.9.2005 blev afløst af cand.mag. *Marie Louise Juhl* (nu *Marie Louise Frank*). Den danske sendelektor står for undervisningen i praktisk sprogfærdighed. Derudover underviser magistrene *Agata Lubowicka*, *Tomasz Archutowski* og *Maciej Balicki* i dansk sprog, ph.d. *Kazimierz Musiał* i danske samfundsforhold, og stud.mag. *Rasmus Frank* som timelærer i danske samfundsforhold og historie.

Der har siden efteråret 2004 været i alt ca. 50 aktive studerende fordelt på flere årgange. Der optages 15-20 studerende pr. år. Danskstudiet er normeret til 5 år med undervisning i dansk sprog i alle studieår med et timetal på 6-12 timer pr. uge. Sammen med de øvrige skandinaviske studiefag læses nordisk kulturhistorie, nordisk samfund og politik, almen sprogteori, litteraturteori og filosofi. Alle studerende har desuden engelsk som studiefag. Som afslutning på forløbet aflægges eksamen i skandinavistik med dansk som hovedfag, og man opnår titel som magister i skandinavistik. En del studerende med hovedfag i svensk eller norsk vælger dansk som andet skandinaviske sprog. Den nuværende studieordning ventes afløst af en ny i overensstemmelse med Bologna-processen. Studiet vil herefter falde i en bachelordel på 3 år og en magisterdel på 2 år. Det særlige ved den hidtidige ordning er dens krav om, at der ved siden af danskstudiet læses et hovedsprog som engelsk. Denne kombination er utvivlsomt med til at sikre danskfagets forholdsvis høje studentertal ved universitetet i Gdańsk.

Den danske sendelektor har i perioden været involveret i flere kulturarrangementer, hvoraf det største har været konferencen ”Hans Christian Andersen – 200 years. Hans Christian Andersen’s Fairytales in Europe and Europe in Hans Christian Andersen’s Fairytales” 20.-21.5.2005. Konferencen, der havde deltagere fra såvel de skandinaviske lande som Polen, havde den danske sendelektor som hovedansvarlig. I december 2005 havde universitetet ligesom universitetet i Poznań besøg af forfatteren Jan Sonnergaard og af Per Krogh Hansen, Syddansk Universitet, Kolding. Danskstudiet har i det hele taget god kontakt til søsterfaget ved universitetet i Poznań, ligesom der er samarbejde med Institut for Litteratur, Kultur og Medier ved Syddansk Universitet, Kolding, hvortil der bl.a. er mulighed for at sende studerende på studieophold i den sidste del af studiet. Siden efteråret 2004 har i alt 30 danskstuderende været på længere eller kortere studieophold i Danmark (universitetsophold, sommerkurser, højskoleophold).

Poznań: Danskundervisningen, der i Poznań går tilbage til 1974, foregår ved *Adam Mickiewicz-Universitetets Institut for Skandinavistik (Katedra Skandynawistyki)*. Instituttet, der ledes af professor *Eugeniusz Rajnik*, er inde i en omlægningsfase, idet finsk og baltisk, der tidligere hørte til instituttet, blev overført til Lingvistik pr. 1.1.2005. Undervisningen i dansk varetages af 10 undervisere, heriblandt den danske sendelektor og en dansk hjælpelektor. Som sendelektor er ansat cand.mag. *Anne Marie Lond*, der desuden er leder af danskafdelingen, og som har været ansat siden 2002. Hun bistås for tiden af en deltidsansat hjælpelektor, stud.mag. *Thomas Mathiasen*, der i særlig grad tager sig af undervisningen i fonetik.

Hjælpelektorens ophold finansieres primært af et kulturstipendium, dog med et tilskud fra Videnskabsministeriet via lektoratsordningen. De lokalt ansatte medarbejdere, foruden instituttets leder adjunkterne *Andrzej Szubert*, *Justyna Haber* og *Sylvia Schab* samt 4 ph.d.-studerende, udfører en hel del danskrelateret forskning, såvel inden for det sproglige som det litterære område.

Der var i 2004/2005 i alt 50 studerende fordelt på 3 årgange, for 2005/2006 er tallet 43. Der optages normalt 15-20 studerende hvert andet år. Studiet er normeret til 5 år og inkluderer ud over dansk enten tysk eller engelsk. Der er mulighed for at afslutte med en bachelorgrad efter 3 år, men da den ikke giver adgang til arbejdsmarkedet i Polen, er det sjældent forekommende. Studiet har sproget som fokus, men der indgår også discipliner som litteratur, kultur, samfundsfag og historie. Der gives 12 ugentlige timer på 1.- 3. studieår, 6 på 4. år og 2-4 på 5. år. Siden efteråret 2004 har i alt ca. 45 danskstuderende været på længere eller kortere studieophold i Danmark (universitetsophold, sommerkurser, højskoleophold).

Der er god kontakt til danskstudiet ved universitetet i Gdańsk, ligesom der udnyttes kontakter til de øvrige sendelektorer i regionen. I december 2005 havde universitetet ligesom universitetet i Gdańsk besøg af forfatteren Jan Sonnergaard og Per Krogh Hansen, Syddansk Universitet, Kolding. Derudover har instituttet i 2005 haft besøg med foredrag af bl.a. Marianne Ølholm, Joel Nordborg Nielsen og Jens Erik Mogensen, alle Københavns Universitet. Den danske sendelektor samarbejder med Det Danske Kulturinstitut i Poznań.

Wrocław: Danskundervisningen ved universitetet i Wrocław (*Wyższa Szkoła Filologiczna we Wrocławiu*) varetages udelukkende af lokale kræfter. Der er således ikke nogen dansk sendelektor, men undervisningen støttes i form af en årlig bevilling til indkøb af bøger. Forskningen i dansk fonologi og morfologi går tilbage til 1960'erne, hvor den blev udført af *Marian Adamus*. Den er i 1970'erne videreført af professor *Krzysztof Janikowski*. På dette tidspunkt påbegyndtes en egentlig undervisning i dansk som andet fremmedsprog for tyskstuderende ved *Institut for Germansk Filologi*. Denne undervisning blev i 1990'erne overtaget af lektor *Janusz Stopyra*, nu ved en selvstændig *Skandinavisk Afdeling* under instituttet. Fra 2004 tilknyttedes ph.d.-studerende *Józef Jarosz* til afdelingen som underviser i dansk. I begyndelsen var der tale om et 2-semester-kursus (60 timer) for frivillige. Siden 2000 har undervisningen status som et 5-semester-kursus (150 timer) som valgfrit fag for tyskstuderende. Der er hvert år 20-30 studerende, som vælger dansk som andet fremmedsprog. Ud over undervisningen forsker *Janusz Stopyra* i dansk og tysk orddannelse, mens *Józef Jarosz* i sit ph.d.-projekt beskæftiger sig med danske og polske præpositioner.

Rusland

Der er ansat danske sendelektorer ved Moskvas Statsuniversitet og Sankt Petersborg Universitet.

Moskva: Danskstudiet, som har lang tradition ved *Moskvas Statsuniversitet (MGU)*, hører under *Den Skandinaviske Afdeling* ved *Institut for Germansk Sprogvidenskab*, der ledes af professor *Elena M. Tchekalina*. Der har været undervist i dansk siden 1967, i de fleste af årene med en dansk sendelektor som ansvarlig for undervisningen i praktisk sprogfærdighed. Stillingen som sendelektor har i de akademiske år 2003/2004 og 2004/2005 været besat med cand.mag. *Lone Hegelund*, som imidlertid gik på barselsorlov 30.1.2005. Efter Lektoratsudvalgets indstilling ansattes som barselsvikar cand.mag. *Malene Hedegaard*, der fuldførte semestrets undervisning. Fra oktober 2005 har ph.d. *Karl-Henrik Lund* været dansk sendelektor. Ud over den danske sendelektor underviser docent *Elvira Krylova* i dansk, og fra

begyndelsen af 2006 er yderligere *Anastasia Dieva* ansat i en fuldtidsstilling som universitetslærer i dansk.

Danskfaget er et sprogligt orienteret hovedfags- og/eller bifagsstudium, hvori der dog også indgår discipliner som kultur, samfundsfag og litteratur. Den samlede normerede studietid for hoved- og bifag er 5 år. Hovedfagsstuderende har som regel flere fremmedsprog. Der optages til hovedfagsstudiet hvert 5. år og til bifagsstudiet hvert 2. eller 3. år. På hovedfagsstudiet gives der 5 dobbelttimer (à 80 minutter) i praktisk dansk pr. uge gennem hele studieforløbet, idet undervisningen dog er noget reduceret i 10. semester, hvor de studerende skriver speciale og samtidig forbereder sig til den afsluttende statseksamen i dansk. Bifagsstuderende får i reglen 3 dobbelttimer pr. uge, idet bifagsstuderende med russisk som hovedfag dog får 4-5 dobbelttimer pr. uge. Gennemførelsen af denne undervisning er sendelektorens væsentligste arbejdsopgave. Der var i efteråret 2004 ved instituttet ca. 25 aktive danskstuderende, heraf 8 hovedfagsstuderende, resten bifagsstuderende på henholdsvis 2. og 5. studieår. For 2005/2006 er tallet 13, fordelt med 8 på hovedfag og 5 på bifag. De hovedfagsstuderende har herefter afsluttet deres uddannelse, hvorefter maksimalt 10 nye hovedfagsstuderende optages i efteråret 2006, samtidig med at der oprettes et nyt bifagshold af studerende med russisk som hovedfag.

Eksisterende udvekslingsaftaler med Københavns Universitet og Syddansk Universitet, Odense, udnyttes kun i ringe omfang, da der ikke findes mulighed for, at de russiske studerende kan opnå økonomisk støtte til et ophold i Danmark. De russiske danskstuderende er henvist til fripladser på folkehøjskoler og andre tiltag af privat karakter. Siden efteråret 2004 har dog 5 bifagsstuderende fra MGU været på 5.-måneders højskoleophold og 1 hovedfagsstuderende på studieophold ved Syddansk Universitet.

Sendelektoren har i samarbejde med MGU, Videnskabsministeriet og Den Danske Ambassade i efteråret 2004 arrangeret ”Danske Sprog dage i Moskva”, et todages seminar med deltagelse af danske forskere (Niels Davidsen-Nielsen, CBS, Per Durst-Andersen, CBS, og Inge Lise Pedersen, KU). Derudover har der været et antal større og mindre kulturarrangementer, f.eks. udstillinger, filmaftner o.l., hvor den danske sendelektor, evt. i samarbejde med danske virksomheder og ambassaden, har været medvirkende til afviklingen af arrangementet. Instituttet har desuden et samarbejde med andre institutioner, hvor der findes undervisning i dansk i Moskva: *Moskvas Statslige Institut for Internationale Relationer (MGIMO)*, hvor danskundervisningen varetages af *Olga Krasova*, *Moskvas Statslige Lingvistiske Universitet (MGLU)* med docent *Dina Nikulicheva* som leder af danskundervisningen, samt *Militæruniversitetet*. Der er også et voksende samarbejde med det danske sendelektorat i Sankt Petersborg.

Sankt Petersborg: Danskstudiet ved *Sankt Petersborg Universitet* hører under *Institut for Skandinavisk Filologi*. Stillingen som dansk sendelektor har siden begyndelsen af det akademiske år 2004/2005 været besat med cand.mag. *Allan Have Larsen*. Foruden den danske sendelektor er der ansat 3 fuldtidsundervisere i dansk: professor *Boris Sergejevitj Zharov*, der er leder af instituttet, docent *Elena Krasnova* og undervisningsassistent, ph.d.-studerende *Elena Gurova*. I det akademiske år 2005/2006 har undervisningsassistent *Igor Miretskij* vikarieret for Elena Krasnova under dennes ophold ved Aarhus Universitet.

Der har 2004/2005 og 2005/2006 været 13 studerende med dansk som fag. Derudover har de svenskstuderende dansk som nabosprog i 3 semestre. Den danske sendelektor underviser i 10 timer om ugen, dels i elementært begynderdansk og tekstlæsning for førsteårsstuderende, dels i samtale og stilskrivning med studerende på 4. studieår. Endelig har sendelektoren afholdt timer i tekstlæsning for svenskstuderende med dansk som nabosprog.

Danskstudiet i Sankt Petersborg er udelukkende et hovedfagsstudium normeret til 5 år. Dansk kan ikke læses som bifag, idet alle danskstuderende skal have bifag i engelsk eller tysk. Danskstuderende skal desuden tage et grundkursus i svensk som nabosprog, på samme måde som de svenskstuderende har dansk som nabosprog. Som det i øvrigt er karakteristisk for fremmedsprogsstudierne i Rusland, skal de studerende tage kurser i russisk, verdenshistorie, verdenslitteratur og -kultur samt idræt. Siden efteråret 2004 har to studerende været på studieophold ved Syddansk Universitet, Odense, og en har været på højskoleophold i Danmark. Der er for de danskstuderende i Sankt Petersborg samme økonomiske problemer i forbindelse med studieophold som nævnt ovenfor under Moskva.

Der er etableret et samarbejde med sendelektoratet i Moskva (MGU). I oktober 2004 deltog lærere og 4.-års-studerende i "Danske Sprog dage i Moskva" (se ovenfor under Moskva). I 2005 har den tidligere danske sendelektor, Axel Pedersen, holdt en forelæsningsrække om nyere dansk litteratur, og Henrik Møller har holdt foredrag om gymnasireformen i Danmark. Der er desuden tæt kontakt til Det Danske Kulturinstitut i Sankt Petersborg, hvis arrangementer (filmaftner, kunstnerbesøg, udstillinger m.m.) der gøres flittig brug af.

Tjekkiet

Prag: Der er et dansk sendelektorat ved *Karlsuniversitetet (Karlova Univerzita)* i Prag, hvor det er placeret ved *Institut for Germanistik og Nordistik*. Undervisningen i dansk går tilbage til slutningen af 1940'erne, men blev først formelt oprettet som studium i 1989. Posten som sendelektor varetages af cand.mag. *Christel Tarber*, der har været ansat siden 2002. Under hendes barselsorlov i efterårssemestret 2004 vikarierede cand.mag. *Torkil Østerbye* i stillingen. Den danske sendelektor varetager undervisningen i praktisk sprogfærdighed, fonetik og fonologi samt realia. Undervisningen støttes af lokalt ansatte undervisere: institutleder, docent *Martin Humpal* (skandinavisk litteraturhistorie), ph.d. *Helena Brezinova* (dansk litteratur, oversættelse, realia, grammatik) og ph.d. (deltidsansat) *Jarka Vrbova* (skandinavisk sproghistorie).

Det samlede antal studerende 2004/2005 var 22, heraf 1 ph.d.-studerende, i 2005/2006 var tallet 15, og i efteråret 2006 optages yderligere 30 nye danskstuderende (og 30 norskstuderende). Der har hidtil været optag hvert 3. år alternerende med norsk og svensk, men fra det akademiske år 2006/2007 vil der være optag hvert andet år. Ved optagelsesprøver i foråret 2006 har ca. 250 ansøgere søgt de 60 pladser, der samlet er på dansk og norsk. Uddannelsen er normeret til 5 år og indgår i kombination med et andet fag, som regel engelsk eller tysk, således at de studerende afslutter med 2 hovedfag. Uddannelsen fokuserer bredt på skandinavisk litteratur- og sproghistorie med særligt henblik på dansk litteratur og sprog. Som følge af den allestedsnærværende trend på universiteterne i Europa i retning af at nedlægge såkaldt urentable småfag er fremtiden noget usikker for danskfaget. Fra sommeren 2006 søger man, som det er fremgået i det foregående, at imødegå de økonomiske problemer ved et øget optag af studerende. Siden efteråret 2004 har 22 studerende været på kortere eller længere studieophold i Danmark. Med udgangen af det akademiske år 2005/2006 har alle studerende været et halvt år på højskole.

Sendelektoren har formidlet en række forfatterbesøg, bl.a. af Leif Davidsen og Helle Helle, sidstnævnte i forbindelse med "Scandinavian Autumn" i efteråret 2004, arrangeret af Den Danske Ambassade. Endvidere har sendelektoren og en kollega besøgt den lille by Havličkúv Brod, der holdt "Danske Dage". I 2005 har der været besøg af musikjournalisten Klaus Lynggaard. Faget udnytter Karlsuniversitetets udvekslingsaftale med Wiens Universitet. Der er desuden kontakt til RUC samt universiteterne i Århus og København. Den

danske sendelektor samarbejder med sendelektoren i Sofia om udvikling af et edb-baseret materiale til undervisning i dansk.

Ungarn

Budapest: Der er dansk sendelektor ved *ELTE-Universitetet (Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi kar)* i Budapest, hvor danskundervisningen hører under *Institut for Skandinavistik*, der ledes af docent *Péter Mádl*. Dansk sendelektor 2003-2005 var cand.mag. *Ida Diemar*, der fra 1.9.2005 blev afløst af cand.mag. *Tue Sand Larsen*, der tidligere havde været sendelektor ved instituttet 2001-2003. Sendelektoren underviser primært i praktisk sprogfærdighed, men har bl.a. også kurser i kulturhistorie, tekstanalyse og interskandinavisk kommunikation. Arbejdet foregår i samarbejde med 3 lokalt ansatte undervisere: docent *Péter Ács* (bl.a. deskriptiv lingvistik og sproghistorie), adjunkt *Anita Soós* (bl.a. litteratur, sprog og stil, oversættelse) og adjunkt (deltidsansat) *Hilda Merkl* (skandinavisk litteratur).

Danskstudiet er et selvstændigt studium, der er normeret til 5 år med eksamen efter 1. år og 3. år og med speciale som afslutning. Der optages studerende hvert år. Faget dansk er populært og meget søgt og følgelig svært at komme ind på. Fra efteråret 2006 vil kun studerende med højniveau-tysk fra gymnasiet kunne optages på studiet, der samtidig ændres, så der fremover bliver en bachelordel og en masterdel. Der var 2004/2005 i alt 26 og i 2005/2006 i alt 39 danskstuderende. 2004/2005 var i alt 10 studerende på kortere eller længere studieophold i Danmark.

Sendelektoren har samarbejdet med Den Danske Ambassade og Det Danske Kulturinstitut i Kéckemet om aktiviteter i anledning af H.C. Andersen-året, ligesom instituttet har afviklet konferencen ”Skandinavisk Identitet i et nyt Europa” i forbindelse med udgivelsen af første nummer af et nyt kulturtidsskrift. Der er kontakter til andre danske sendelektorer i regionen: Wien, Prag og Poznań. Desuden samarbejdes med de svenske sendelektorer i Budapest og Zagreb.

ENGELSKSPROGEDE OMRÅDE

Lektoratsudvalget samarbejder med universiteter i Storbritannien, Canada og USA. I Storbritannien er der for tiden ingen sendelektorer, men planer om oprettelse af et sendelektorat. I Canada er der danske lektorer i Edmonton, Alberta, og i Vancouver, og i USA er der sendelektorer i Austin, Texas; Madison, Wisconsin; Minneapolis, Minnesota, og i Seattle, Washington. Lektoratsudvalget har overvejelser om at udvide aktiviteterne til Australien.

Det gælder for alle danskunderviserne, at 2005 har været et særligt år, præget af markeringen af 200-året for H.C. Andersens fødsel.

Storbritannien

Danskfagets situation i Storbritannien har inden for de sidste 10 år udviklet sig i en negativ retning. De små fremmedsprog er under pres strukturelt og bevillingsmæssigt, og hvor der tidligere var selvstændige danskstudier ved universiteterne i London, Edinburgh, Newcastle, Hull og Norwich, er situationen den i 2005, at der kun er egentlige danskstudier ved University of Edinburgh og University College London. Lektoratsudvalget overvejer i øjeblikket mulighederne for, bl.a. gennem et dansk sendelektorat i London, at styrke danskfagets stilling i Storbritannien.

11.-12.3.2005 blev der holdt *regionalmøde* for Storbritannien i Edinburgh, arrangeret af Bjarne Thorup Thomsen, Edinburgh. I mødet deltog danskundervisere og -forskere fra University of East Anglia (Norwich), University of Edinburgh, University College London, University of Newcastle upon Tyne, Northumbria University samt repræsentanter fra Den Danske Ambassade og fra Det Danske Kulturinstitut i Edinburgh. Fra Lektoratsudvalget deltog den regionsansvarlige, Michael Skovmand. I forlængelse af regionalmødet afholdt de danske afdelinger i Edinburgh, London og Norwich et internationalt symposium: "Connecting Cultures: The International Hans Christian Andersen", finansieret af HCA 2005-fonden, med foredrag af fremtrædende H.C. Andersen-forskere. – Program for regionalmødet kan ses på www.dansklektor.dk.

Det næste regionalmøde for britiske danskundervisere mv. holdes i London i september 2006.

Edinburgh: Danskstudiet ved *University of Edinburgh* har siden 1998/99 været en del af *Scandinavian Studies, Division of European Languages and Cultures*, der ledes af professor *Peter Graves*. Der er to danskundervisere: Senior Lecturer, cand.mag. *Bjarne Thorup Thomsen*, der var dansk sendelektor 1987-1993, og som derefter overgik til lokal ansættelse, og Foreign Language Assistant, MA *Karen Bek-Pedersen*. Lektoratsudvalget yder et årligt tilskud til undervisningen. En ny struktur i 1998/1999 og 2002/2003 indebærer, at dansk har et stigende samarbejde ikke blot med norsk og svensk, men med en række andre fag.

Man kan i Edinburgh studere dansk til 4.-års-niveau (*MA Honours*, svarende til *BA-honours* i England) og videre til ph.d.-niveau. Der var i 2004/2005 i alt 18 danskstuderende (2005/2006: i alt 16) fordelt på 4 årgange. Endvidere indgår der danske komponenter i kurserne *Scandinavian Cultural History* (12 (11) studerende) og *The Scandinavian Languages* (9 (8) studerende), samt *Introduction to European Cinema* (130 (75) studerende) og *Literature and Culture in Medieval Europe* (60 (40) studerende). Endelig har afdelingen i de seneste to studieår haft 6 forskningsstuderende (*PhD* og *MSc*). I studieåret var 3 studerende på længere studieophold ved danske universiteter. I november 2005 havde instituttet besøg af forfatteren Kristian Bang Foss.

London: Som i Edinburgh kan man ved *University College London* studere dansk til 4.-årsniveau (*BA Honours*, svarende til *MA honours* i Skotland) som en del af undervisningen ved *Department of Scandinavian Studies*. Der er ansat to danskundervisere: Senior Lecturer, Dr *Tom Lundskær-Nielsen*, der har været lokalt ansat siden 1991, og College Teacher *Asbjørn Nybo*, der fratræder med udgangen af det akademiske år 2005/2006. Derudover har "Mellon Fellow", Dr *Claire Thomson* undervist i danskrelaterede emner i sine to ansættelsesår 2004-2006. Tom Lundskær-Nielsen var institutleder fra oktober 2000 indtil udgangen af 2005, da han blev afløst af Dr *Mary Hilson*. Professor *Michael Barnes*, der havde institutionens eneste "established chair" gik på pension i oktober 2005, og det er uvist om professoratet genbesættes.

Der optages ca. 20 nye studerende på *Scandinavian Studies* hvert år, og ud af en samlet studentermasse på ca. 80 var der i 2004/2005 23, der enten studerede dansk som hovedsprog eller fulgte et eller flere danskkurser, i 2005/2006 16, der fulgte danske sprogkurser, og mange flere, der fulgte andre danskkurser. Dertil kommer en række Socrates-studerende fra Danmark. Undervisningen omfatter praktisk sprogundervisning i dansk, vikingestudier, sproghistorie, dansk litteratur, film etc., samt MA-kurser i middelalder/vikingestudier og oversættelse. Der er et antal forskningsstuderende tilknyttet instituttet. I juni 2004 afholdt instituttet en konference om rejselitteratur med titlen "The Discovery of Nineteenth Century

Scandinavia". Zsuzsanna Bjørn Andersen, Birkerød Gymnasium, besøgte i november 2005 instituttet med foredraget "Denmark in Scandinavia – Denmark in Europe". Lektoratsudvalget giver et årligt bidrag til undervisningsmidler m.m. og planlægger at oprette et sendelektorat ved instituttet fra efteråret 2007.

Canada

I Canada understøtter Lektoratsudvalget danskundervisningen ved to universiteter: University of Alberta i Edmonton og University of British Columbia i Vancouver. Om regionalmøder, se nedenfor under USA.

Edmonton, Alberta: På *University of Alberta* i Edmonton har Adjunct Professor, ph.d. *Marina Allemanno* siden 1998 undervist i en tidsbegrænset stilling, hvis anden femårsperiode udløber i 2008, med tilskud fra Lektoratsudvalget. Det skandinaviske program hører ind under afdelingen *Modern Languages and Cultural Studies*, der udbyder kurser i 14 forskellige sprog. Programmets leder er professor *Christopher Hale*. Der er i alt 20 skandinaviske kurser i kataloget, hvoraf kun de 12 sprogkurser i dansk, norsk og svensk bliver udbudt hvert år. Resten går på omgang fra år til år. Der er 4 semesterkurser i dansk sprog. I efteråret 2004 var der 10 studerende på 1. år, og 5 studerende på 2. år. I vinteren 2005 var der 4 studerende på 1. år og 4 på andet år. Der var én graduate student i dansk. BA-studerende kan vælge Scandinavian Studies som hovedfag eller bifag. Der er i alt 3 forskellige kombinationer: BA Degree in Scandinavian, Combined Honours BA in Scandinavian, Bachelor of Commerce Degree/Major in European Studies – Scandinavian. Der er en aktiv Scandinavian Club på campus, og der arrangeres ofte gæsteforelæsninger, ligesom Marina Allemanno selv er gæsteforelæser. Marina Allemanno udgav i november 2004 monografien *Suzanne Brøgger. En introduktion*.

Det er endnu ikke afklaret, hvad der vil ske med danskundervisningen på University of Alberta med institutlederens forestående pensionering og udløbet af Marina Allemannos ansættelsesperiode i 2008.

Vancouver, British Columbia: Sendelektoratet på *University of British Columbia* i Vancouver er det nyeste skud på stammen i Nordamerika. Det blev oprettet i 2003 og besat med cand.mag. *Marie Linnet*. Hun blev i august 2004 afløst af cand.mag. *Claus Heide Petersen*, der var sendelektor og eneste danskunderviser til sommeren 2006. Han er fra efterårssemesteret 2006 afløst af mag.art. *Mads Jensen Bunch*. Danskstudiet er en del af *Department of Central, Eastern and Northern European Studies*, hvis leder i de seneste 10 år har været professor *Peter Stenberg*, der i foråret 2006 er afløst af professor *Thomas Salumets*. I efteråret 2004 var der 9 studerende i begynderdansk og 6 studerende i fortsætterdansk, året efter var tallene henholdsvis 9 og 2. Derudover underviste Claus Heide Petersen i et kursus i dansk kulturhistorie, på engelsk, for 12 studerende. I foråret 2005 var der henholdsvis 8 og 4 studerende på fortsætterkurserne. Et udvidet skandinavisk litteraturkursus, der også inddrog tysk litteratur, tiltrak 30 studerende i efteråret 2004, 53 året efter. I alt har 95 studerende bestået eksamener i de 6 kurser, som den danske lektor har holdt i 2005.

Claus Heide Petersen arrangerede i januar 2005 et Søren Kierkegaard Symposium, og har været involveret i en filmklub på campus samt i den årlige Vancouver International Film Festival.

USA

7.-10.10.2004 blev der holdt regionalmøde for det nordamerikanske område på University of Texas i Austin. I mødet deltog danskundervisere og -forskere fra Canada (Edmonton og Vancouver) og USA (Alaska, Austin, Harvard, Los Angeles, Madison, Minneapolis, Portland, San Francisco, Seattle) samt repræsentanter fra Den Danske Ambassade i Washington og Det Danske Konsulat i Houston. Fra Lektoratsudvalget deltog den regionsansvarlige, Michael Skovmand, og fra Videnskabsministeriet Kirsten Kirdan. – Program for regionalmødet kan ses på www.dansklektor.dk.

Det næste regionalmøde i den nordamerikanske region holdes i Minneapolis i november 2006.

Austin, Texas: På *University of Texas* i Austin, der med over 50.000 studerende er blandt de største universiteter i USA, er danskstudiet en del af *The Department of Germanic Studies*, der ledes af professor *Kit Belgum*. Cand.mag. *Kristian Himmelstrup* varetog sendelektoratet fra efterårssemestret 2003 til og med forårssemestret 2005. I august 2005 har cand.mag. *Claus Elholm Andersen*, der tidligere har været sendelektor i Minneapolis 2000-2004, overtaget lektoratet.

Der bliver kun udbudt to semestres dansk. Det er muligt at tage en *minor* (bifagseksamen) i dansk (12 timer) og en *master's* (kandidatgrad) i Scandinavian Studies (21 timer). I efteråret 2004 var der 7 studerende på danskkurset, og 5 på fortsætterkurset i foråret 2005. På kurserne Hans Christian Andersen og Contemporary Danish Culture var der henholdsvis 15 og 28 studerende. Der var i 2004/2005 3 selvstændigt studerende inden for dansk. Kristian Himmelstrup har i perioden været den drivende kraft bag invitationer af gæsteforelæsere fra Danmark, som så også har gæsteforelåst blandt de øvrige danskundervisere i Nordamerika: Peter Adolphsen, Ib Michael, Jesper Wung-Sung og Jan Sonnergaard, med støtte fra Litteraturcentret under Kunststyrelsen.

Kristian Himmelstrup har i perioden fået udgivet *Kulturens former og felter – grundbog i kulturformidling* samt romanen *Dinosaurens sidste tango*.

Madison, Wisconsin: På *University of Wisconsin* i Madison er danskstudiet en del af *Department of Scandinavian Studies*, der for tiden ledes af professor *Thomas DuBois*. Cand.mag. *Nete Schmidt* har været dansk sendelektor 1998-2006 og har derefter opnået fast ansættelse ved instituttet. Siden professor *Niels Ingwersens* pensionering i 2003 har professoratet i dansk været vakant, men er fra 2006 besat med *Julie Allen*.

I efteråret 2004 havde sendelektoren 18 sprog- og 18 litteraturstuderende, i foråret 2005 14 sprogstuderende, 12 *majors* (hovedfagsstuderende) og 168 øvrige studerende. Det samlede antal studerende på kurser i dansk sprog og litteratur i efteråret 2005 var 42. Der undervises i dansk i 5 semestre, startende med begynderniveau og afsluttende med højt niveau. Derefter er der mulighed for *independent* eller *directed study*, hvor man arbejder enten enkeltvis eller i små grupper på højt niveau. Der aflægges mundtlig og skriftlig eksamen efter hvert semester. De studerende opnår 3-4 *UW-credits* pr. klasse, hvilket svarer til 9-12 *ects*. 6 studerende har i hvert af de akademiske år 2004/2005 og 2005/2006 fået stipendium til studieophold på Københavns Universitet.

Nete Schmidt har indtil sommeren 2005 fungeret som organisator og redaktør af danskundervisernes elektroniske nyhedsbrev og har fra sommeren 2006 igen påtaget sig denne opgave. Hun har med støtte fra universitetet arbejdet med udviklingen af it-baseret undervisning. Der er et velfungerende samarbejde med underviserne i de øvrige skandinaviske sprog (norsk, svensk, islandsk, finsk og samisk), og undervisningen i

skandinaviske emner på engelsk tiltrækker mange studerende. Instituttet har i 2005 haft besøg af forfatteren Jan Sonnergaard, der talte om egne værker og nyere dansk litteratur, og af professor emeritus Erik M. Christensen, der talte om romantikkens litteratur og om Johannes V. Jensen.

Minneapolis, Minnesota: Ved *University of Minnesota* i Minneapolis er danskstudiet en del af *Department of German, Scandinavian and Dutch*, hvor der er ansat fem professorer, heriblandt den danske professor *Poul Houe*. Siden august 2004 har cand.mag. *Carsten Holm* varetaget jobbet som dansk sendelektor. Der er et 4-semesteres studieprogram i dansk, et fællesskandinaviske kursus på 3. år og andre skandinaviske kurser, der tilsammen kan udgøre en *minor* (et bifag) i dansk. På 1. års danskursus var der i efteråret 2004 indskrevet 17 studerende, på 2. år 8 studerende; de tilsvarende tal for 2005 var 8 og 12. På det fællesskandinaviske kursus var der i efteråret 2004 8 studerende. I foråret 2005 underviste Carsten Holm i emnet Skandinavisk litteratur fra 1890 til nu, med 22 studerende.

Carsten Holm har sammen med sine kolleger udviklet en *language proficiency exam* – en mere tidssvarende og retvisende sprogtest end de, der forefindes – hvis skriftlige del er taget i brug. I 2005/2006 var Carsten Holm redaktør af danskundervisernes elektroniske nyhedsbrev. Instituttet i Minneapolis havde i foråret ligesom flere af de øvrige danskafdelinger i USA besøg af forfatteren Jan Sonnergaard.

Seattle, Washington: På *University of Washington* i Seattle har cand.mag., MA *Jan Henrik Krogh Nielsen*, været sendelektor siden august 2004. Han er én blandt tre undervisere i dansk ved universitetet, idet *Department of Scandinavian Studies*, der ledes af professor *Terje Leiren*, har ansat både Associate Professor *Marianne Stecher-Hansen* og Teaching Assistent *Anne Vestergaard*. Der undervises i dansk sprog i tre år. Første- og andetårsdansk er almindelige sprogklasser, tredjeårsdansk fokuserer på litteratur, kultur og historie. Derudover kan man tage *independent study* enkeltvis eller i grupper. Førsteårsundervisningen i dansk varetages af Anne Vestergaard, med 10 indskrevne studerende i de tre semestre 2004-2005. Jan Henrik Krogh Nielsen underviser i kurser i dansk sprog og litteratur på andet, tredje og fjerde år med gennemsnitlig 5-6 studerende på holdene. Samlet antal studerende på danskfagene i 2004/2005: 25-30. Hertil kommer Marianne Stecher-Hansens engelsksprogede seminarer, der i 2004/2005 med emnerne Hans Christian Andersen og Scandinavian Masterpieces tiltrak henholdsvis 146 og 32 studerende samt 10 graduatestuderende fra instituttet, der studerer H.C. Andersen, Kierkegaard og Blixen. Lignende kurser i 2005/2006 har tiltrukket i alt ca. 100 studerende. Der var i 2004/2005 8 studerende med dansk som *major* (hovedfag), 2 med dansk som *minor* (bifag), samt 3 studerende med skandinaviske studier som hovedfag med særlig fokus på dansk. Antallet af såvel hovedfags- som bifagsstuderende er svagt stigende for 2005/2006.

Fire studerende deltog i sommeren 2005 i Copenhagen Classroom 2005, som er et månedlangt studieophold i København. De studerende deltog i Københavns Universitets Intensive Language Program, hvor de blev undervist i dansk 4 timer hver dag i 3 uger. Derudover var der litteratur-, historie-, og kulturaktiviteter med H.C. Andersen som tema. Marianne Stecher-Hansen og Jan Henrik Krogh Nielsen har i samarbejde med universitetsbiblioteket tilrettelagt en stor H.C. Andersen-udstilling i maj-august 2005. Begge er aktive medlemmer af Danish Club i Seattle. Forfatteren Jan Sonnergaard besøgte i foråret 2005 universitetet som led i sin rundrejse til dansk institutterne i USA. Marianne Stecher-Hansen færdiggjorde i 2004 som hovedredaktør volume 300 i *Dictionary of Literary Biography: Danish Writers, from the Reformation to Decadence 1550-1900*.

Portland, Oregon: Lektoratsudvalget giver undervisningsmiddelstøtte m.m. til danskundervisningen ved *Portland State University* i Oregon, hvor dansk er en del af *Department of Foreign Languages and Literatures*, der ledes af professor *Sandra Rosengrant*. Danskundervisningen varetages af Adjunct Assistant Professor, MA *Inger M. Olsen*, der har været ansat siden 1980. Hun har i 2004/2005 undervist i 1.-års dansk med 11 studerende i efteråret 2004, 8 i vinterterminen og 6 i forårsterminen (for 2005/2006 er tallene 7, 5 og 5). 2.-års dansk har haft henholdsvis 5, 4 og 4 studerende (2005/2006: 5, 6 og 5; 3.-års dansk 2 studerende i alle terminer). Derudover har Inger Olsen i 2004/2005 undervist i emnerne *The Icelandic Sagas* (25 studerende), *Danish Film from Dreyer to Dogmer* (25 studerende) samt *Major Works in Danish Literature* (7 studerende) krydslistet med *European Studies*, *Medieval Studies*, the *History Department* og the *English Department*. Det gennemsnitlige antal studerende har i de sidste studieår været ca. 90. Siden efteråret 2004 har 10 studerende været på studieophold i Danmark. I november 2005 havde universitetet besøg af professor emeritus Erik M. Christensen, der holdt forelæsningsen ”Johannes V. Jensen and America”. I studieåret 2005/2006 har Inger M. Olsen undervist i *20th Century Danish Women Writers* (10 studerende), *Danish Films from Dreyer to Dogmer* (28 studerende) samt *Hans Christian Andersen* (21 studerende), alle krydslistede med *European Studies* og the *English Department*.

I februar 2006 udkom *Female Voices of the North II* (red. af Inger M. Olsen og Sven H. Rossel), og i maj 2006 *Der Norden im Ausland – das Ausland im Norden*, begge Praesens Verlag, Wien, den sidste bl.a. indeholdende et bidrag af Inger M. Olsen om P.A. Heiberg i Paris.

Berkeley, Californien: Der gives også støtte til undervisningsmidler m.m. til *University of California* i Berkeley, hvor der er tre undervisere i dansk: professor *Karin Sanders* (dansk litteratur), lektor *Karen Møller* (dansk sprog, daglig pædagogisk leder/sprogkoordinator) og Teaching Assistant, cand.mag. *Toke Holmgaard* (2004/2005). Danskundervisningen ligger ved *Department of Scandinavian*. Den ledes af professor *Mark Sandberg*, der fra 2006 er afløst af *Karin Sanders*. I 2005/2006 var der i alt 14 studerende på kurserne i begynder- og fortsætterdansk, og 2 ph.d.-studerende var i gang med projekter med danske emner (henholdsvis danske indvandrere i Solvang og Meir Goldschmidt). En ph.d.-studerende afsluttede i 2004/2005 sit studium med en afhandling om H.C. Andersens rejsebøger.

I 2002/2003 begyndte UC Berkeley som testuniversitet for *distance learning* at levere danskundervisning til UCLA. Dette pilotprogram blev startskuddet til at teste muligheden for udveksling af kurser inden for de ”sjældent underviste sprog” (*Less Commonly Taught Languages – LCTL*) mellem University of Californias 10 søstercampusser. På baggrund af gode evalueringer er Karen Møller fra 2005/2006 ansat i 2 år som lærer ved projektet, og en assistent er tilknyttet fra UCLA. Hertil kommer også *EAP (Education Abroad Program)*, som er det koordinerende organ mellem de nævnte campusser og de tre skandinaviske udvekslingsinstitutioner: Lunds Universitet og Københavns Universitet samt for arkitektstuderendes vedkommende *DIS (Denmark’s International Study Program)*, København.

I foråret 2005 var professor Thomas Bredsdorff gæsteprofessor og holdt bl.a. et kursus i *Reformation through the 18th Century*.

ASIEN

Lektoratsudvalget har kun nærmere kontakt med dansk- eller skandinavistikmiljøer i Japan. Derudover sonderes i øjeblikket mulighederne for etablering af et sendelektorat i dansk i Kina.

Japan

I Japan er der danskundervisning ved universiteter i Tokyo og Osaka. Lektoratsudvalget har først og fremmest kontakt med universitetet i Osaka, der som det eneste har ansat en dansk lektor. Den pågældende lektor har tidligere, efter indstilling fra Lektoratsudvalget, været ansat ved *Tokai-Universitetet* i Tokyo, men har de seneste år været ansat i Osaka. Her er der, ligesom det var tilfældet i Tokyo, tale om en lokal ansættelse uden tilskud fra det danske Videnskabsministerium.

Osaka: I Osaka har der siden 1966 været undervist i dansk ved *Osaka Universitet for Internationale Studier (Osaka University of Foreign Studies, Osaka Gaikokugo Daigaku)*. Danskundervisningen er placeret i universitetets *Department of Area Studies* ved *Afdelingen for Dansk og Svensk*, der har professor *Ikuo Shimizu* som leder. Dansk lektor er cand.mag. *Bente Høilund*, der har været ansat siden april 2004, og som siden april 1999 havde været ansat ved *Tokai University* i Tokyo. Der er yderligere ansat 3 faste dansklærere, professorerne *Toshihiro Shintani* og *Uta Tanabe* og lektor *Nobu Ishiguro* (barselsorlov 2005/2006) samt et antal timelærere, heriblandt professor emeritus *Hideo Mase*. Herudover har også tre fastansatte svensklærere timer for de danskstuderende.

Dansk kan, ligesom svensk, læses i 4 år til BA, i yderligere 2 år til MA og yderligere 3 år til ph.d. Der optages ca. 20 danskstuderende hvert år (og samme antal svenskstuderende). I studieåret 2005/2006 var der ca. 90 BA-studerende i dansk, 2 MA-studerende og 2 ph.d.-studerende, hvoraf 3 var på studieophold i Danmark. Ved studieårets afslutning marts 2006 afsluttede 20 BA'er og 2 MA'er deres uddannelse i dansk. Instituttet havde i maj 2005 besøg af tre arkitekter fra Aalborg Universitet, og i oktober af forfatteren Peter H. Fogtdal.

Lektoratsudvalgets virksomhed 2005

MEDLEMMER OG SEKRETARIAT

Lektoratsudvalget har følgende medlemmer:

Professor, mag.art. *Henrik Galberg Jacobsen*, Syddansk Universitet, formand, regionsansvarlig for det nordisk-baltiske område, formand siden 1.7.2001, beskikket til 30.6.2008.

Lektor, ph.d. *Jens Erik Mogensen*, Københavns Universitet, regionsansvarlig for det tysk-nederlandske område, medlem siden 1.1.2000, beskikket til 31.12.2006.

Lektor, ph.d. *Anne Sejten*, Roskilde Universitetscenter, regionsansvarlig for det romanske område, medlem siden 1.8.2002, beskikket til 31.7.2010.

Lektor, mag.art. *Joel Nordborg Nielsen*, Københavns Universitet, regionsansvarlig for det øst- og centraleuropæiske område, medlem siden 19.5.2004, beskikket til 19.5.2008.

Lektor, cand.mag. *Michael Skovmand*, Aarhus Universitet, regionsansvarlig for det engelsksprogede område, medlem siden 1.1.2003, beskikket til 31.12.2008.

Centerchef *Marianne Kruckow*, Kunststyrelsen, Litteraturcentret, tilforordnet medlem af udvalget som repræsentant for Kulturministeriet siden august 2003.

Lektoratsudvalget hørte indtil 1.5.2006 under Center for Uddannelse og Forskning, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, men har siden nyorganiseringen af ministeriet hørt til under ministeriets nyoprettede Universitets- og Bygningsstyrelse. Som sekretærer for udvalget fungerer fortsat afdelingsleder *Kirsten Kirdan* og kontorfuldmægtig *Susanne Andersen*, Universitets- og Bygningsstyrelsen, ligesom også kommitteret *Rudolf Straarup* stadig er ansvarlig for lektoratsordningen. Derudover har fuldmægtig *Søren Klit* været knyttet til ordningen indtil maj 2006, da han blev afløst af specialkonsulent *Mette Ring Rossing*.

MØDER

Udvalget har i 2005 holdt møder følgende dage: 11.2.2005, 26.5.2005, 28.7.2005, 24.8.2005, 1.12.2005 og 8.12.2005. Udvalgets medlemmer har desuden deltaget i samtaler med ansøgere til ledige lektorater i udlandet (se nedenfor under ”Medvirken ved ansættelser”), ligesom udvalget har forestået og deltaget i det årlige sommerkursus på Hindsgavl. Herudover har de enkelte medlemmer som regionsansvarlige deltaget i regionalmøder og nordiske lektorkonferencer (se nærmere ovenfor under de enkelte regioner) og i møder og forhandlinger med institutionsledere mv. ved udenlandske universiteter.

MEDVIRKEN VED ANSÆTTELSER

Lektoratsudvalget har i 2005 medvirket ved besættelsen af 9 lektorater (Austin, Budapest, Gdańsk, Lille, Moskva, Lyon, Riga, Strasbourg, Tartu). Til de opslåede lektorater indkom der

i alt 72 ansøgninger, fordelt på 40 ansøgere (2004: 8 lektorater, 167 ansøgninger, 104 ansøgere).

Fra efterårssemestret 2005 (for Rigas vedkommende forårssemestret 2006) er der efter indstilling fra udvalget ansat nye lektorer følgende steder:

Austin: *Claus Elholm Andersen* (efter Kristian Himmelstrup)
Budapest: *Tue Sand Larsen* (efter Ida Diemar)
Gdańsk: *Marie Louise Juhl*, nu *Frank* (efter Ida Elisabeth Mørch)
Lille: *Ida Sigurd* (efter Lene Bønding Ditlevsen)
Lyon: *Christian Bank Pedersen* (efter Mette Olesen)
Moskva: *Karl-Henrik Lund* (efter Lone Hegelund)
Riga: *Inge Vinten* (efter Karsten Lomholt)
Strasbourg: *Henriette Bruun*, tidligere Nancy (efter Martin Bruun Møller)
Tartu: *Morten Lassen* (efter Katrine P. Frausig).

I foråret og sommeren 2006 har Lektoratsudvalget medvirket ved besættelsen af 13 lektorater. Ved ansøgningsrunden i foråret 2006 var der opslået lektorater i Basel/Zürich, Bonn, Firenze, Freiburg, Groningen, Sofia, Vancouver og Vilnius, hvortil der indkom 152 ansøgninger, fordelt på 78 ansøgere. Hertil kom opslag i juni 2006 af lektoraterne i Caen og Tartu (13 ansøgninger, fordelt på 12 ansøgere) og i august 2006 af lektoratet i Paris (12 ansøgninger).

Fra efterårssemestret 2006 er der efter indstilling fra udvalget ansat nye lektorer følgende steder:

Basel/Zürich: *Ursula Ritzau* (efter Jytte Elisabeth Jensen)
Bonn: *Bodil Strandgaard Schau* (efter Jakob Jørgensen)
Caen: *Mads Madsen* (efter Sophia Frovin Jensen)
Firenze: *Anna Wegener* (efter Ole Meyer)
Freiburg: *Claus Esmann Andersen* (efter Veronica Jacobsen)
Groningen: *Henrik Bundgaard Thomsen* (efter Morten Egholm)
Lille: *Martine Ingvorsen* (efter Ida Sigurd)
Paris: *Laila Flink Thullesen* (efter Mads P. Justsen)
Rom: *Kirsten Marie Andersen* (efter Mads Nyegaard Outzen)
Sofia: *Thomas Olander* (efter Jørgen E.G. Nielsen)
Tartu: *Peter Raagaard* (efter Morten Lassen)
Vancouver: *Mads Jensen Bunch* (efter Claus Heide Petersen)
Vilnius: *Stefan G. Anbro* (efter Martin H. Brunsgaard).

TILSKUD

I perioden fra efterårssemestret 2004 til udgangen af 2005 har Videnskabsministeriet efter indstilling fra Lektoratsudvalget imødekommet ansøgninger fra lektorer ved udenlandske universiteter om støtte til bl.a. nedenstående arrangementer.

Ud over støtten til enkeltarrangementer som de nedennævnte har ministeriet efter indstilling fra Lektoratsudvalget bl.a. givet støtte til danske sendelektorer og andre danskunderviseres rejse og ophold i forbindelse med de årlige møder i USA arrangeret af *The Society for the Advancement of Scandinavian Study* (SASS), regionalmøder arrangeret af

Lektoratsudvalget samt nordiske lektorkonferencer arrangeret af Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet.

- Lone Hegelund*, Moskva: Afholdelse af Danske Sprog dage i Moskva
Carola Scanavino, Torino: Tilskud til afholdelse af fortsætterkursus i dansk ved universitetet i Torino
Gregor Okoniewski, Wien: Deltagelse i Danmark i 10. Møde om Udforskningen af det Danske Sprog (MUDS)
Gregor Okoniewski, Wien: Udvekslingsbesøg af Ida Diemar, Budapest
Else Kjær, Hamborg: Billetter til to forestillinger på Det Kgl. Teater ved ekskursion med studerende til København
Anne Marie Lond, Poznań: Udvekslingsbesøg af Ida Diemar, Budapest
Veronica Jacobsen, Freiburg: Gæsteforelæsning af professor Thomas Bredsdorff, KU, ved universitetet i Freiburg
Sven Rossel, Wien: Tilskud til udgivelse af bogen *Female Voices of the North II* og af Johannes V. Jensen-antologi i tysk oversættelse
Anne Marie Lond, Poznań: Tilskud til hjælpelektor Thomas Mathiassen i 2004/2005 ved Skandinavisk Institut i Poznań
Martin Brunsgaard, Vilnius: Udvekslingsbesøg af Katrine Frausig, Tartu
Allan Have Larsen, Sankt Petersborg: Deltagelse i Danske Sprog dage i Moskva for ansatte og studerende i Sankt Petersborg
Ida Diemar, Budapest: Foredrag af studerende Anja Kjøge (dansk studerende, der læser ungarsk)
Ida Elisabeth Mørch, Gdańsk: Forfatterbesøg i Gdańsk, Christina Hesselholdt
Morten Egholm, Groningen: Deltagelse i konference i Torino om nordiske film
Anne Marie Lond, Poznań: Danske Dage i Poznań. Filmforevisning mv. arrangeret af studerende
Bodil Strandgaard Schau, Köln: Fælles H.C. Andersen-symposium i Bonn og Köln
Jens Rasmussen, Greifswald: Kulturfestivalen Nordischer Klang i Greifswald
Ida Elisabeth Mørch, Gdańsk: Afholdelse af H.C. Andersen-konference i Gdańsk
Elena Krasnova, Sankt Petersborg: Ophold i Danmark i forbindelse med afslutning af disputats om sammensatte ord i dansk
Elena Krasnova, Sankt Petersborg: Forelæsninger af Axel Pedersen (tidligere lektor) om moderne dansk litteratur ved universitetet i Sankt Petersborg
Jytte Elisabeth Jensen, Basel/Zürich: Tilskud til ekskursion til København med studerende
Mads Nyegaard Outzen, Rom: Forfatterbesøg i Rom, Peer Hultberg
Det Italienske Kierkegaardselskab: Tilskud til afholdelse af sommerkursus i Venedig
Else Kjær, Hamborg: Tilskud til deltagelse i H.C. Andersen-konference i Amsterdam
Nordfranske lektorer: Tilskud til afholdelse af lektormøde i Paris
Ida Diemar, Budapest: Forfatterbesøg i Budapest, Peter Adolphsen
Elisabeth Oxfeldt, Oslo: Støtte til gæsteforelæsninger om H.C. Andersen i forbindelse med studietur til Danmark
Marlene Hastenplug, Frankfurt: Tilskud til ekskursion til København med 12 studerende
Inger Olsen, Portland: Tilskud til deltagelse i H.C. Andersen-konference i Odense
Ole Meyer, Firenze: Støtte til udgivelse af publikation i anledning af 200-året for H.C. Andersens fødsel
Kristian Himmelstrup, Austin: Tilskud til foredragsturne i USA, Jan Sonnergaard

Kristian Himmelstrup, Austin: Tilskud til forelæsning i litteraturklasse af Jesper Wung-Sung

Lise Hvarregaard, tidl. Reykjavík: Tilskud til deltagelse i ph.d.-forskerkursus ved Københavns Universitet

Allan Have Larsen, Sankt Petersborg: Tilskud til danskafdelingens deltagelse i Nordisk Ministerråds konference i Moskva

Ida Elisabeth Mørch, Gdańsk: Tilskud til tur til Poznań med studerende for at høre foredrag

Ida Elisabeth Mørch, Gdańsk: Tilskud til besøg af forfatteren Morten Dürr

Morten Egholm, Groningen: Tilskud til forfatter- og billedkunstnerbesøg ved lektoraterne i Groningen, München, Frankfurt og Freiburg (Thomas Boberg og Mette Perregaard)

Jens Rasmussen, Greifswald: Tilskud til studietur til Danmark med 14 studerende

Torsten Voss, Kiel, og *Else Kjær*, Hamborg: Tilskud til gæsteforelæsning af ph.d. Per Krogh Hansen, Syddansk Universitet, Kolding, i anledning af H.C. Andersen-året

Martin Brunsgaard, Vilnius: Tilskud til deltagelse i seminar på Hald Hovedgård

Else Kjær, Hamborg: Tilskud til afholdelse af H.C. Andersen-seminar i Hamborg

Anders Bay, Amsterdam: Tilskud til deltagelse i litteraturseminar i Danmark

Morten Egholm, Groningen: Tilskud til deltagelse i H.C. Andersen-konference i Köln

Veronica Jacobsen, Freiburg: Tilskud til deltagelse i H.C. Andersen-konference i Köln sammen med 3 studerende

Jakob Højgård Jørgensen, Bonn: Tilskud til studietur til Danmark med 20 studerende

Stig Olsen, München: Tilskud til rejseudgifter i forbindelse med møde vedrørende færdiggørelse af lærebog i dansk

Hans Jørgen Boe, Jyväskylä: Tilskud til afholdelse af finsk lektormøde i Åbo

Nete Schmidt, Madison: Tilskud til deltagelse i møde i Danish American Heritage Society i Des Moines, Iowa

Jørgen Krogh, Pisa: Tilskud til ekstraundervisning i forbindelse med en overbygning på studiet i nordisk sprog og litteratur ved universitetet i Pisa (2005/2006)

Bodil Strandgaard Schau, Köln: Tilskud til deltagelse i skandinavistkonference i Frankfurt

Else Kjær, Hamborg: Tilskud til deltagelse i skandinavistkonference i Frankfurt

Mette Mygind, Göttingen: Tilskud til deltagelse i skandinavistkonference i Frankfurt

Christel Tarber, Prag: Tilskud til arrangement med Klaus Lynggaard

Gregor Okoniewski, Wien: Tilskud til foredrag om film af Kaare Schmidt

Mads P. Justsen, Paris: Midler til gennemførelse af oplysnings- og informationsindsats om danskundervisningen i Frankrig

Tom Lundskær-Nielsen, London: Tilskud til udgifter i forbindelse med gæsteforelæsning af Zsuzanna Bjørn Andersen

Jan Henrik Krogh Nielsen, Seattle: Tilskud til deltagelse i konferencen Danish Culture, Past and Present. The Last Two Hundred Years, i Iowa

Sophia Frovin Jensen, Caen: Tilskud til dækning af udgifter i forbindelse med gæsteforelæsning af Henrik Harpsø

Hans Christian Hjort, Berlin: Støtte til ”Ringvorlesung” om Karen Blixen af Pil Dahlerup

Henriette Bruun, Strasbourg: Støtte til afholdelse af møde for lektorerne i Frankrig

Gregor Okoniewski, Wien: Tilskud til foredrag af Benny Andersen

Gregor Okoniewski, Wien: Tilskud til afholdelse af H.C. Andersen-symposium i Wien

SOMMERKURSUS OG REGIONALMØDER MV.

Lektoratsudvalget og Videnskabsministeriet har som i de foregående år arrangeret et sommerkursus for sendelektorerne og andre danskundervisere ved universiteter i udlandet mv. Kurset, der fandt sted på Hindgavl Slot ved Middelfart i dagene 26.-30.7.2005, havde bl.a. følgende foredrag på programmet:

- T.S. Høeg*: En selvbestaltet Daner-tilstandsrapport
- Marianne Kruckow*: Formidling af dansk litteratur i udlandet
- Mads P. Justsen*: Et par perspektiver på livet som dansk lektor
- Nina Grønnum*: Hvorfor er dansk så svært at udtale og forstå?
- Steen Allan Christensen*: Dansk udtaleundervisning i praksis
- Søren Mørch*: Hvordan gik det til, at Danmark blev moderne?
- Lilian Hallund Bæk*: Sprogtestning i europæisk ramme
- Marina Allemano*: Opus Z – Suzanne Brøgger og værket
- Anne Sejten*: Variationer over temaet realisme
- Tage Skou Hansen*: Hvad nytter erindring nu til dags?

I sommerkurset deltog 53 sendelektorer og øvrige lektorer, 6 gæster (specielt institutionsledere fra udenlandske universiteter), lektoratsudvalgets medlemmer samt sekretariat og sagsbehandlere fra Videnskabsministeriet.

Siden efteråret 2004 har der været holdt *regionalmøder* (finansieret af Videnskabsministeriet) og regionale *nordiske lektorkonferencer* (finansieret af Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet) i følgende områder:

- Øst- og centraleuropæiske område*: regionalmøde i Sofia 22.-26.9.2004, se s. 30
- Nordamerika*: regionalmøde i Austin 7.-10.10.2004, se s. 39
- Nordisk-baltiske område*: regionalmøde i Helsingfors 20.-24.10.2004, se s. 10
- Øst- og centraleuropæiske område*: nordisk lektorkonference i Krakow 4.-6.11.2004, se s. 31
- Tysk-nederlandske område*: regionalmøde i Berlin 2.-5.3.2005, se s. 18
- Storbritannien*: regionalmøde i Edinburgh 11.-12.3.2005, se s. 37
- Romanske område*: regionalmøde i Almagro, 14.-17.4.2005, se s. 22
- Øst- og centraleuropæiske område*: Regionalmøde i Sankt Petersborg 5.-9.4.2006, se s. 30
- Nordisk-baltiske område*: regionalmøde i Tartu 19.-23.4.2006, se s. 10
- Romanske område*: nordisk lektorkonference Genova 11.-14.5.2006, se s. 23
- Tysk-nederlandske område*: regionalmøde i Amsterdam 2.-3.6.2006, se s. 18.

Se også i det foregående under de enkelte områder, og se også bilag 5, s. 59. Om konferencen ”Nordistikken uden for Norden”, se s. 17.

PH.D.-ORDNINGEN

Lektoratsudvalget har siden o. 2000 årligt kunnet uddele et ph.d.-stipendium til en dansk sendelektor, således at der for lektorerne i udlandet er en mulighed for at kvalificere sig til en universitetskarriere på lige fod med de kandidater, der bliver i Danmark. Der er for tiden

indskrevet følgende tidligere og nuværende lektorer som ph.d.-studerende finansieret af Lektoratsudvalgets ph.d.-ordning: *Randi Brodersen* (tidl. Bergen), *Jens Lohfert Jørgensen* (tidl. Reykjavík), *Anders Bay* (tidl. Groningen), *Signe Ørom* (tidl. Porto), *Lise Hvarregaard* (tidl. Reykjavík), *Morten Egholm* (tidl. Groningen). – Se også bilag 4, s. 55.

SAMARBEJDSNÆVNET FOR NORDENUNDERVISNING I UDLANDET

Også de øvrige nordiske lande har lektorer, der underviser i det pågældende lands sprog og kultur ved udenlandske universiteter, og har lektoradministrationer, der ligesom Lektoratsudvalget og Videnskabsministeriet i Danmark tager sig af undervisningen i udlandet. *Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet* er et samarbejdsorgan for lektoradministrationerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. Samarbejdsnævnet har siden begyndelsen af 2005 været organiseret som et netværk finansieret af Nordisk Ministerråd. Nævnet har som hovedformål at styrke de fællesnordiske sider af den nordiske udlandslektorvirksomhed, som nævnet bl.a. kan støtte via uddelinger fra Nordens Sprogråds lektorpulje.

Den danske repræsentant i Samarbejdsnævnet er Lektoratsudvalgets formand, *Henrik Galberg Jacobsen*, der i 2005 tillige var formand for nævnet. Lederen af Lektoratsudvalgets sekretariat i Videnskabsministeriet, *Kirsten Kirdan*, var suppleant i Samarbejdsnævnet indtil 1.5.2006, da hun blev afløst af specialkonsulent *Mette Ring Rossing*, Universitets- og Bygningsstyrelsen.

Samarbejdsnævnets sekretariat er i treårsperioden 2005-2007 placeret ved Sigurd Nordal-Instituttet (*Stofnun Sigurðar Nordals*), Islands Universitet, Reykjavík (www.nordals.hi.is).

Hjemmel, direktiver, vejledninger

BILAG 1

BEKENDTGØRELSE NR. 499 AF 8. JUNI 2004 OM LEKTORATSORDNINGEN

Bekendtgørelse om Lektoratsordningen

I medfør af tekstanmærkning nr. 158 ad §19 på finansloven for 2004 fastsættes:

§ 1. Formålet med Lektoratsordningen er at udbrede kendskabet til dansk sprog, litteratur og kultur i udlandet gennem støtte til danskundervisning ved udenlandske universiteter.

§ 2. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling kan indgå aftale med udenlandske universiteter om bistand ved besættelse af et lektorat i dansk m.v. ved det udenlandske universitet, hvis en sådan aftale er omfattet af formålet, jf. § 1.

Stk. 2. Lektorerne skal have afsluttet en kandidatuddannelse fortrinsvis med dansk som hovedfag.

Stk. 3. Der skelnes mellem lektorer ved universiteter, hvor der er indgået en aftale mellem Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling og det pågældende universitet om et lektorat i dansk m.v. (sendelektorer), og øvrige lektorer, hvor udenlandske universiteter har oprettet danskundervisning, og hvor der ikke er indgået aftale om en sendelektor. Sendelektorerne er ansat til primært at varetage sprogundervisning og kulturformidling, mens forskning kun indgår i stillingen, hvis det udenlandske universitet ønsker det. Sendelektorerne skal stå til rådighed for formidlingen af dansk sprog og kultur i samarbejde med andre danske kulturformidlingsaktiviteter i det pågældende land.

Sendelektorer

§ 3. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling kan yde tilskud til udenlandske universiteter med henblik på, at universiteterne udbyder undervisning i dansk. Ministeriet yder personlige tilskud til de danske sendelektorer ved universiteter, hvor der er indgået en aftale mellem Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling og det pågældende universitet om medfinansiering.

Stk. 2. Tilskud kan omfatte:

- 1) Personlige tilskud til sendelektorer. Tilskuddet ydes efter de i bilag 1¹ anførte takster. Tilskuddet udbetales bagudrettet i månedsvise rater.

---

¹ Se nu bilag 1 til bekendtgørelse nr. 482 af 18. maj 2006 (s. 54 nedenfor).

- 2) Tilskud til sygeforsikringsordning. Hvor den pågældende lektor, som led i sin ansættelse, ikke er omfattet af en sygeforsikringsordning, kan der efter ansøgning ydes tilskud hertil.
- 3) Tilskud til flytte- og rejseudgifter. Der kan efter ansøgning og på baggrund af indhentning af 2 skriftlige tilbud fra transportfirmaer, ydes tilskud til 90% af rimelige flytteudgifter inkl. forsikring samt fuld dækning af rimelige rejseudgifter til lektoren og dennes familie ved til- og fratræden, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Hvis lektorens ansættelse ophører forud for det stipulerede tidspunkt, bortfalder tilskuddet for den resterende periode. Tilskuddet bortfalder ligeledes for den resterende periode, hvis danskundervisningen ophører ved universitetet.

Stk. 4. Hvis lektoren fratræder før periodens udløb, kan der i særlige tilfælde ydes tilskud til flytteudgifter og hjemrejseudgifter.

§ 4. Ministeriet kan årligt yde et tilskud til én sendelektor, der ønsker at gennemføre et ph.d.-studium. Der kan ydes tilskud til indskrivningsgebyrer ved et ph.d.-studium i 3 år og ph.d.-løn i det afsluttende år. Derudover kan der efter ansøgning bevilges tilskud til deltagelse i ph.d.-kurser i Danmark.

Stk. 2. Ansøgere til stipendiet vurderes efter de sædvanlige kriterier ved indskrivning til ph.d.-studiet.

§ 5. Ministeriet kan efter ansøgning afholde udgifter efter regning til bogindkøb, undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler m.v. for sendelektorer. Indkøbte bøger, undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler tilhører Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Stk. 2. Ministeriet kan afholde udgifter efter regning til sendelektorenes rimelige rejse- og opholdsudgifter i forbindelse med det årlige kursus for lektorerne samt regionalmøder. Udgifterne afholdes i henhold til Finansministeriets regler om tjenesterejser.

Stk. 3. Ministeriet kan efter ansøgning yde tilskud efter regning til dækning af rimelige udgifter i forbindelse med sendelektorenes deltagelse i relevante kurser og konferencer.

§ 6. Sendelektorerne skal til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling indsende en årlig rapport om deres virksomhed i indeværende akademiske år, herunder for hvilke kulturformidlende aktiviteter de har deltaget i. Indsendelsesfristen fastsættes af ministeriet.

Stk. 2. Sendelektorerne skal deltage i det årlige kursus for lektorerne samt i halvandetårige regionalmøder.

Stk. 3. Sendelektorerne skal løbende ajourføre liste over indkøbte bøger, undervisningsmaterialer, tekniske hjælpemidler (edb-udstyr, printere m.v.), anskaffet for danske statsmidler.

Stk. 4. Ministeriet kan efter indstilling fra Lektoratsudvalget dispensere fra de i stk. 1-2 nævnte forpligtigelser.

Øvrige lektorer m.v.

§ 7. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling kan yde tilskud til udenlandske universiteter med henblik på, at universiteterne udbyder undervisning i dansk.

Stk. 2. Der kan efter ansøgning ydes tilskud efter regning til ekskursioner, studierejser og studieophold for ansatte og studerende ved udenlandske universiteter, uanset om universitetet har en sendelektor.

Stk. 3. Der kan til øvrige lektorer efter ansøgning ydes tilskud efter regning til bogindkøb, undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler m.v. Indkøbte bøger,

undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler tilhører Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Stk. 4. Der kan efter ansøgning ydes tilskud efter regning til dækning af rimelige udgifter i forbindelse med deltagelse i relevante kurser og konferencer.

Stk. 5. Information om tilskud efter stk. 2-4 kan findes på hjemmesiden for Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Stk. 6. Ministeriet kan efter ansøgning afholde udgifter efter regning til øvrige lektors rimelige rejse- og opholdsudgifter i forbindelse med deltagelse i det årlige kursus for lektorerne og regionalmøder i henhold til Finansministeriets regler om tjenesterejser.

Øvrige bestemmelser

§ 8. Ministeriet kan træffe afgørelse om forskudsvis udbetaling af tilskud, såfremt det skønnes nødvendigt for at sikre et projekt, eller hvor det forekommer administrativt enklere og økonomisk forsvarligt.

Stk. 2. Hvis der sker en forskudsvis udbetaling af tilskud, skal der snarest muligt herefter aflægges regnskab med de fornødne originale bilag. Aflægges der ikke regnskab, skal forskuddet tilbagebetales, og det kan modregnes i kommende udbetalinger.

Stk. 3. Uforbrugte tilskud skal tilbagebetales til Ministeriet.

§ 9. Tilsagn om tilskud kan bortfalde, hvis modtageren ikke opfylder betingelserne for tilskud, eller hvis tilsagn er givet på grundlag af urigtige oplysninger.

Stk. 2. Udbetalte tilskud kan kræves tilbagebetalt, hvis modtageren ikke opfylder betingelserne for tilskud, eller hvis tilskud er betalt på grundlag af urigtige oplysninger, eller modtageren har misligholdt sine forpligtigelser efter ordningen groft.

Stk. 3. Det personlige tilskud kan kræves tilbagebetalt, hvis der er tale om forsæt eller grov uagtsomhed.

§ 10. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2004.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, den 8. juni 2004

P.M.V.
Jens Peter Jacobsen
Direktør

/Kirsten Mathiasen

[Bilag 1 med de årlige tilskudssatser ikke optrykt. Se de gældende satser s. 54]

BILAG 2

BEKENDTGØRELSE NR. 849 AF 9. SEPTEMBER 2005

OM ÆNDRING AF BEKENDTGØRELSE OM LEKTORATSORDNINGEN

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om Lektoratsordningen

§ 1

I bekendtgørelse nr. 499 af 8. juni 2004 om Lektoratsordningen foretages følgende ændringer:

1. I *indledningen* ændres »2004« til: »2005«.

2. I § 3 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Taksterne i bilag 1 reguleres årligt pr. 1. januar i henhold til Finansministeriets generelle pris- og lønregulering. De aktuelle takster fremgår af hjemmesiden for Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.«

3. *Bilag 1* affattes som bilag 1² til denne bekendtgørelse.

§ 2

Stk. 1. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. oktober 2005.

Stk. 2. De i bilag 1 anførte takster har virkning fra den 1. januar 2005, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Den i bilag 1 anførte takst for Frankrig har virkning fra den 1. oktober 2005. Taksten for Frankrig er i perioden fra den 1. januar 2005 til den 30. september 2005 kr. 82.889.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, den 9. september 2005

P.M.V.
Rudolf Straarup
Kommitteret

/Søren Klit

[Bilag 1 med de årlige tilskudssatser ikke optrykt. Se de gældende satser s. 54]

---

² Se nu bilag 1 til bekendtgørelse nr. 482 af 18. maj 2006 (s. 54 nedenfor).

BILAG 3

BEKENDTGØRELSE NR. 482 AF 18. MAJ 2006

OM ÆNDRING AF BEKENDTGØRELSE OM LEKTORATSORDNINGEN

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om Lektoratsordningen

§ 1

I bekendtgørelse nr. 499 af 8. juni 2004 om Lektoratsordningen, som ændret ved bekendtgørelse nr. 849 af 9. september 2005, foretages følgende ændringer:

Bilag 1 affattes som bilag 1 til denne bekendtgørelse.

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2006.

Stk. 2. De i bilag 1 anførte takster har virkning fra den 1. januar 2006, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Den i bilag 1 anførte takst for Canada har virkning fra 1. september 2006. Taksten for Canada er indtil 31. august 2006 kr. 222.089.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, den 18. maj 2006

P.M.V.

E.B.

Rudolf Straarup
Kommitteret

/Kirsten Kirdan

Bilag 1. Oversigt over årligt tilskud til lektorer i udlandet under Lektoratsordningen pr. 1. januar 2006

Land	Persontilskud kr.
Bulgarien	214.753
Canada	162.836
Estland	214.753
Frankrig	101.158
Holland	25.959
Italien	162.836
Letland	214.753
Litauen	214.753
Polen	214.753
Rusland	214.753
Schweiz	162.836
Tjekkiet	214.753
Tyskland	162.836
Ungarn	214.753
USA	162.836
Østrig	162.836

BILAG 4

LEKTORATSUDVALGETS PH.D.-VEJLEDNING (11.9.2003)

Lektoratsudvalgets ph.d.-ordning Orientering og vejledning

Formålet med Lektoratsudvalgets ph.d.-ordning er at give en udsendt lektor mulighed for at gennemføre en ph.d.-uddannelse i forbindelse med sin tjeneste i udlandet og dermed give lektoren mulighed for at kvalificere sig til en universitetskarriere på lige fod med de kandidater der bliver i Danmark.

Lektoratsudvalgets ph.d.-stipendium omfatter gebyrer ved et dansk universitet svarende til 3 års fuldtidsstudium og ph.d.-løn i det afsluttende år (skriveåret). Derudover kan der efter ansøgning dækkes udgifter til deltagelse i nødvendige ph.d.-kurser i Danmark. Rejseudgifter i forbindelse med vejledning kan normalt ikke påregnes dækket, og kontakten til vejlederen må dels foregå pr. mail, dels i tilknytning til øvrige besøg i Danmark, fx i forbindelse med sommermødet på Hindsgavl og deltagelse i kurser.

Hvem kan søge?

Ordnningen omfatter lektorer udsendt inden for de seneste 2-3 år efter indstilling fra Lektoratsudvalget. Inden for denne gruppe sigter ordningen primært mod yngre lektorer i starten af deres forskningskarriere.

Hvor mange stipendier er der?

Lektoratsudvalget kan uddele et stipendium om året. Pr. 31.7.2003 er der uddelt 5 fem stipendier svarende til uddelingsårene 2000-2004.

Hvor kan man indskrives?

Ordnningen forudsætter at stipendiaten indskrives som ph.d.-studerende ved et dansk universitet, og at ph.d.-studiet i øvrigt gennemføres i overensstemmelse med Videnskabsministeriets bekendtgørelse nr. 114 af 8. marts 2002 om ph.d.-uddannelsen og ph.d.-graden og de nærmere regler som det danske universitet i øvrigt har fastsat i medfør af denne bekendtgørelse. Heraf følger bl.a. at stipendiaten skal deltage i kurser svarende til 30 ECTS forud for afhandlingen. Kravet om ½ års undervisningsrelateret arbejde vil formentlig som hovedregel kunne anses for opfyldt ved lektorens undervisningsvirksomhed i udlandet.

I særlige tilfælde kan der ydes stipendium til en lektor der er indskrevet og har hovedvejleder ved et udenlandsk - først og fremmest nordisk - universitet. Der bør dog i sådanne tilfælde også være etableret en kontakt til et dansk universitet (evt. i form af en bivejleder).

Hvilke emner?

Eftersom stipendierne generelt skal kvalificere til en dansk universitetskarriere, er der ingen principielle begrænsninger mht. emnet for ph.d.-projektet.

Hvilke kriterier?

Ansøgninger om Lektoratsudvalgets ph.d.-stipendier vurderes ud fra deres videnskabelige kvalitet, deres relevans og deres gennemførlighed inden for den afsatte tid.

Vurderingsgrundlaget er som minimum en projektbeskrivelse af samme omfang og udfør-

lighed som ved traditionelle ansøgninger til universiteter og forskningsråd mv. Herudover skal en ansøgning være ledsaget af en udtalelse fra en universitetslærer på mindst lektorniveau der dels erklærer sig villig til at være hovedvejleder for ansøgerens samlede ph.d.-uddannelse, dels giver en (kortfattet) vurdering af projektet og af dets muligheder for at blive afsluttet inden for den afsatte tid. Som bedømmelsesudvalg fungerer Lektoratsudvalget, der dog kan indhente udtalelse hos en specielt fagkyndig. Det er desuden en forudsætning for tildeling af stipendiet at der fra det udenlandske universitet foreligger en erklæring om at universitetet forventer at kunne tilbyde lektoren ansættelse til og med de aftalte stipendieår forud for skriveåret, ligesom det er en forudsætning for opretholdelse af et tildelt stipendium at lektoren opretholder sin ansættelse ved det udenlandske universitet.

Hvordan og hvornår søger man?

Eftersom ansættelses- og tilskudsperioden for en udsendt lektor normalt er begrænset til 6 år, skal man så tidligt som muligt efter ansættelsen gøre sig klart om man under opholdet i udlandet vil påbegynde et ph.d.-projekt og søge et af Lektoratsudvalgets stipendier til gennemførelse af ph.d.-uddannelsen. Det vil formentlig i høj grad være individuelt hvordan projektførelsen bedst tilrettelægges. Som et **eksempel** kan dog anføres følgende 4-årige forløb, der ud over det afsluttende skriveår omfatter 3 års forudgående studier på deltid samtidig med ansættelsen i udlandet, og som altså forudsætter en ansættelsesperiode på 6 år ved det udenlandske universitet.

År 1: Koncentreret arbejde med undervisning mv. på det nye universitet - med ph.d.-projektet simrende i baghovedet.

År 2: Mere konkrete emneovervejelser, aftaler med vejleder, sonderinger hos Lektoratsudvalget mht. disponible stipendier på det ønskede tidspunkt, udarbejdelse af projektbeskrivelse. Alt sammen naturligtvis ved siden af det daglige undervisningsarbejde.

År 3: Senest 9 måneder før ansættelsens udløb (dvs. normalt 1. december): aftale med det udenlandske universitet om evt. forlængelse af ansættelsen, ansøgning til Lektoratsudvalget om ph.d.-stipendium i år 4-7; indskrivning på et dansk universitet som deltids ph.d.-studerende fra og med år 4. Lektoren skal selv foretage det fornødne, idet dog gebyr til det danske universitet som nævnt udredes af Lektoratsudvalget. I hele året i øvrigt stabilt arbejde på projektet (stadig sideløbende med undervisning mv.). – Aftale- og ansøgningsproceduren kan evt. lægges allerede i år 2. I så fald ligger stipendieperioden i stedet i år 3-6 og forudsætter en ansættelsesperiode på 5 år ved det udenlandske universitet.

År 4 (1. stipendieår): Fortsat arbejde i udlandet med undervisning mv. og med ph.d.-projektet som deltidsstuderende.

År 5 (2. stipendieår): Fortsat arbejde i udlandet med undervisning mv. og med ph.d.-projektet som deltidsstuderende.

År 6 (3. stipendieår): Fortsat arbejde i udlandet med undervisning mv. og med ph.d.-projektet som deltidsstuderende.

År 7 (4. stipendieår, skriveåret): Færdiggørelse af ph.d.-afhandlingen i Danmark.

Opslag og ansøgningsfrister

Stipendierne opslås ikke, men kendskabet til dem formidles primært gennem denne vejledning, der ligger på nettet på Videnskabsministeriets hjemmeside. Der er ansøgningsfrist én gang om året 1.december (dvs. samtidig med den normale frist for aftale om forlængelse med det udenlandske universitet).

Vedtaget på Lektoratsudvalgets møde 31.7.2003, med justeringer 11.9.2003

BILAG 5

RETNINGSLINJER FOR

LEKTORATSUDVALGETS REGIONALMØDER (28.11.2002)

Retningslinjer for Lektoratsudvalgets regionalmøder

- Det primære formål med Lektoratsudvalgets regionalmøder er at give lektorer i samme region eller land mulighed for at mødes og udveksle erfaringer mht. undervisning, forskning, kulturformidling, praktiske og kollegiale problemer mv.
- Der er to typer af regionalmøder. Den ene type er de årlige møder i tilknytning til sommerkurset på Hindsgavl. Den anden type er de halvandetårige møder der afholdes på skift ved forskellige universiteter i regionen. Punkterne i det følgende drejer sig om de regionalmøder der holdes ude i regionerne.
- Der holdes regionalmøder i følgende regioner/lande
  - Norden og Baltikum
  - USA og Canada
  - Storbritannien
  - Tyskland, Schweiz, Østrig, Holland
  - Frankrig
  - Spanien, Italien, Portugal
  - Polen, Tjekkiet, Ungarn, Rusland, Bulgarien
- I regionalmøderne deltager normalt som minimum regionens sendelektorer, det regionsansvarlige medlem af Lektoratsudvalget og en ansat fra sekretariatet. Derudover tilstræbes det at regionens lokalt ansatte dansklektorer deltager i videst mulig udstrækning og på samme økonomiske og faglige betingelser som sendelektorerne.
- Tilskud til en lektors deltagelse i et regionalmøde forudsætter som hovedregel at den pågældende leverer et oplæg på mødet. Oplægget kan enten være et egentligt forberedt foredrag for de øvrige mødedeltagere eller en i forvejen aftalt og forberedt opposition eller kommentar til et af mødets foredrag.
- Oplæg og oppositioner skal som hovedregel leveres af regionens sendelektorer og lokalt ansatte lektorer og af lokale kræfter i øvrigt, og der bør normalt ikke budgetteres med tilrejsende foredragsholdere fra Danmark.
- Lokale dansklærere og danskstuderende og skandinavister i øvrigt bør i videst muligt omfang inddrages i regionalmødets faglige dele som oplægsholdere og tilhørere.
- Foredrag og oplæg bør som hovedregel holdes på dansk, idet det normalt må forventes at deltagende studerende eller udenlandske kolleger har de fornødne dansk kundskaber til at de kan have udbytte af at høre forskellige former for autentisk talt dansk. Foredrag beregnet på et bredere lokalt publikum kan dog naturligvis holdes på et andet sprog.

Sådanne foredrag med bredere sigte bør søges samlet i afdelinger for sig således at der under alle omstændigheder tilstræbes et markant dansksproget islæt ved arrangementet.

- Regionalmøderne kan med fordel lægges i tilknytning til eller i samarbejde i forvejen planlagte danske eller nordiske kulturfremstød i regionen.
- Budget for regionalmøderne skal godkendes af Lektoratsudvalgets sekretariat før der træffes endelige aftaler med hoteller og foredragsholdere mv. Rejse- og opholdsudgifter for medlemmer af Lektoratsudvalget og ansatte i sekretariatet medregnes ikke i arrangørernes budget.

Vedtaget på Lektoratsudvalgets møde 28.11.2002